

DEPARTEMENT
ECONOMIE
WETENSCHAP &
INNOVATIE

EVALUATIE 2024 VAN (DE ONDERZOEKSOPDRACHT VAN) HET INSTITUUT VOOR TROPISCHE GENEESKUNDE (ITG)

(Ontwerp van) Plan van aanpak

Departement EWI
Afdeling Strategie en Coördinatie
Afdeling Onderzoek

Laatst gewijzigde versie: 15
december 2023

Departement EWI - evaluatiecel

Inhoudstafel

Inhoudstafel	2
1 Inleiding.....	4
1.1. Decretale basis.....	4
1.2. Convenant 2020-2024 betreffende de onderzoeksoopdracht van ITG.....	5
1.3. Beheersovereenkomst betreffende de algemene opdracht van ITG	5
1.4. Onderzoeksoopdracht van ITG zoals bepaald in het convenant 2020-2024 en de evaluatie ervan.....	6
1.5. Evaluatie van de uitvoering van de beheersovereenkomst 2020-2024 en de afstemming van deze evaluatie met de evaluatie van de onderzoeksoopdracht van ITG	8
1.6. Plan van aanpak voor de evaluatie van de onderzoeksoopdracht van ITG.....	8
2 Aanleiding voor de evaluatie van ITG	9
2.1 Evaluatiebepalingen betreffende de onderzoeksoopdracht van ITG (beleidsdomein EWI).....	9
2.2 Evaluatiebepalingen betreffende de (algemene) opdracht van ITG (beleidsdomein OV)	10
3 Beleidscontext	12
3.1 Beknopte historiek.....	12
3.1.1 Instellingen voor postinitieel onderwijs en hun onderzoeksoopdracht	12
3.1.2 Het Instituut voor Tropische Geneeskunde.....	12
3.2 Evolutie in de beleidscontext	13
3.2.1 De beleidsperiode 2014-2019 van de Vlaamse Regering.....	13
3.2.2 De beleidsperiode 2019-2024 van de Vlaamse Regering.....	13
3.2.3 Overzicht van de EWI-middelen voor ITG in de periode 2018-2024i.....	18
4 Doelstellingen van de evaluatie en beoogde resultaten.....	19
4.1 Uitgangspunten voor evaluaties	19
4.2 Doelstellingen, hoofdlijnen en beoogde resultaten van de evaluatie 2024 van ITG	20
4.2.1 Doelstellingen.....	20
4.2.2 Evaluatiedimensies.....	20
4.2.3 Hoofdlijnen van de evaluatie	21
4.2.4 Beoogde resultaten van de evaluatie	22
5 Krijtlijnen en draagwijdte van de evaluatie	25
5.1 Inhoudelijk en tijds kader.....	25
5.2 Relevante evaluaties/studies in deze context	25
5.3 Input van (de vertegenwoordigers van) het evaluatievoorwerp.....	25
6 Evaluatielijken	27
6.1 Ex-postluik van de evaluatie van ITG.....	27
6.1.1 Evaluatie van de beleidsplanning en -realisatie/Rol, positie en meerwaarde van ITG.....	27
6.1.2 Evaluatie van de werking, aansturing en governance van ITG.....	29
6.1.3 Evaluatie van de resultaten, prestaties en impact van ITG.....	31
6.1.4 SWOT-analyse.....	31
6.2 Ex-antelukkig van de evaluatie van ITG.....	32
6.3 Conclusies en aanbevelingen	34
7 Onderdelen van de evaluatie, methodologieën en planning	35
7.1 Onderdelen van de evaluatie en methodologieën	35
7.2 Evaluatieproces/-procedure en planning.....	35
7.2.1 Bronnen.....	35
7.2.2 Evaluatoren	36
7.2.3 Procesverloop.....	37
7.2.4 Nazorg.....	39
7.2.5 Planning.....	39
8 Informeren van en afstemming met het evaluatievoorwerp	41
9 Elementen met betrekking tot de inzet van een externe consultant.....	42
9.1 Algemeen.....	42
9.2 Beschikbaarheid van documenten.....	42
10 Gebruik en verspreiding van de resultaten van evaluaties.....	44
11 Bijlage 1 - Op te stellen zelfevaluatie in het kader van de evaluatie.....	45
11.1 Inleiding.....	45

11.2	Context voor het opstellen van de zelfevaluatie(s).....	46
11.3	Richtlijn/Leidraad voor het opstellen van de zelfevaluatie.....	47
11.3.1	Inhoud van de ex-postzelfevaluatie (periode 2018 – 2023/2024).....	47
11.3.2	Inhoud van de ex-antezelfevaluatie(s) (1 januari 2025 – 31 december 2029).....	51

1 Inleiding

1.1. Decretale basis

Het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) wordt in hoofdzaak gevat door een aantal onderwijsdecreten en door het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het Vlaams wetenschaps- en innovatiebeleid.

Het gecodificeerd decreet van 11 oktober 2013 betreffende het hoger onderwijs (de zogenaamde “Codex Hoger Onderwijs”¹) erkent (in het kader van deze codificatie en) in artikel II.21 als opdracht van ITG: “het verstrekken van postinitieel² onderwijs, het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en het verstrekken van wetenschappelijke dienstverlening op het gebied van tropische ziekten en de mondiale gezondheidszorg, met bijzondere aandacht voor laag- en middeninkomenslanden.” In artikel III.116 van de Codex Hoger Onderwijs wordt gesteld dat de Vlaamse Regering bijdraagt in het dekken van de exploitatiekosten van de instellingen voor postinitieel onderwijs en dus o.m. van ITG onder bepaalde voorwaarden. Eén van de voorwaarden (cf. 1° van het eerder vermelde artikel) is het afsluiten van een beheersovereenkomst (tussen ITG en de Vlaamse Gemeenschap) voor een periode van vijf jaar. In die overeenkomst worden een aantal zaken minstens afgesproken, waaronder de kwantiteit en de kwaliteit van de te leveren prestaties binnen de erkende opdracht (in relatie tot de hoogte van de subsidie), de mate en inhoud van samenwerking met binnenlandse en buitenlandse instellingen voor academisch onderwijs en met internationale instellingen. Een andere voorwaarde onder 2° van betreffend artikel stelt dat ITG met minstens één universiteit in de Vlaamse Gemeenschap een samenwerkingsovereenkomst afsluit inzake onderwijs, onderzoek en dienstverlening³.

Verder wordt ITG gevat door artikels 61 t/m 63⁴ van het decreet betreffende de organisatie en de financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid van 30 april 2009⁵ (hierna het W&I-decreet genoemd⁶). Volgens het W&I-decreet kan de Vlaamse Regering binnen de perken van de jaarlijkse begrotingskredieten een jaarlijkse subsidie aan ITG ter beschikking stellen voor de uitvoering van wetenschappelijk onderzoek. Conform artikel 62 van het W&I-decreet wordt met ITG een meerjarig convenant afgesloten waarin de wederzijdse rechten en plichten in het kader van de subsidie

¹ Zie <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1023887&datum=&geannoteerd=undefined&print=undefined> en zoals bekrachtigd op 20 december 2013 door het decreet tot bekrachtiging van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs, gecodificeerd op 11 oktober 2013 (zie <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1023886&datum=&geannoteerd=false&print=false>).

² Gedefinieerd in punt 51° van artikel I.3 van de Codex Hoger Onderwijs als: “de opleidingen die leiden tot een graad van master en waarvoor de inschrijving primair openstaat voor personen die reeds in het bezit zijn van een graad van master”. (Personen die niet in het bezit zijn van een graad van master kunnen toegelaten worden na een intakegesprek waarin de instelling peilt naar de motivatie en de wetenschappelijke affiniteit van de student en naar de aard van de beroepservaring.)

³ In dit artikel staat verder: “Die samenwerkingsovereenkomst regelt ook de wijze waarop personeelsleden van de universiteit in kwestie ingezet kunnen worden in de instelling, hoe deze prestaties, uit te drukken in een procentueel deel van een voltijdse opdracht, worden vergoed aan de betrokken universiteit, en hoe andere kosten worden verrekend en de administratie van deze personeelsleden gebeurt. In de samenwerkingsovereenkomst worden nadere regels gespecificeerd waaronder de interne en externe kwaliteitszorg wordt georganiseerd en hoe de instelling gevolg geeft aan de uitkomsten van deze kwaliteitsbeoordeling.”

⁴ Opgenomen in Hoofdstuk III Instellingen voor postinitieel onderwijs, afdeling I Subsidie, afdeling II Convenant en afdeling III Evaluatie.

⁵ Onder meer gewijzigd bij het decreet van 21 december 2012 betreffende diverse bepalingen met betrekking tot de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid en bij het decreet van 25 april 2014 tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid en tot opheffing van diverse andere bepalingen. (Zie ook Vlaamse codex).

⁶ Zie [Decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid \(vlaanderen.be\)](#)

worden opgenomen. Dit artikel bepaalt verder de minimale elementen die in het convenant beschreven moeten zijn. Dit betreft onder meer de strategische en operationele doelstellingen van ITG (wat betreft het wetenschappelijk onderzoek) en de regels voor de meting en opvolging hiervan.

1.2. Convenant 2020-2024 betreffende de onderzoeksopdracht van ITG

Conform het W&I-decreet en volgend op de evaluatie 2018-2019⁷ van (de onderzoeksopdracht van) ITG, werd voor de periode 2020-2024 tussen de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest en ITG een convenant afgesloten⁸ (hierna “het convenant 2020-2024”). Dit convenant betrekking op de toekenning van een subsidie aan ITG voor de uitvoering van wetenschappelijk onderzoek. Deze subsidie werd en wordt niet alleen aangewend voor grensverleggend onderzoek met wetenschappelijke en maatschappelijke impact, maar ook voor het investeren in onderzoekstalent, de Clinical Trials Unit (CTU) en het Outbreak Research Team (ORT).

Eind 2021 keurde de Vlaamse Regering een addendum aan hogervermeld convenant goed⁹. Dit addendum was hoofdzakelijk ingegeven door de covid-pandemie die een substantiële impact had op de werking van ITG en tegelijk werd ook deels tegemoet gekomen aan de vraag van ITG uit 2019 - en dit volgend op de toenmalige evaluatie van de onderzoeksopdracht - om de subsidie voor de onderzoeksopdracht vanaf 2020 substantieel te verhogen¹⁰.

Op basis van het convenant 2020-2024 en het addendum hieraan, werd in 2023 een subsidie van 5.443.000 euro voorzien voor ITG. In hoofdstuk 3 wordt in meer detail ingegaan op zowel de beleidscontext van ITG als de subsidies die vanuit het beleidsdomein EWI werden of zullen worden toegekend.

1.3. Beheersovereenkomst betreffende de algemene opdracht van ITG¹¹

De beheersovereenkomst 2020-2024 (hierna “de beheersovereenkomst 2020-2024”) tussen ITG en de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest heeft betrekking op de opdrachten van ITG zoals verwoord in Codex Hoger Onderwijs (cf. sectie 1.1).

In de beheersovereenkomst 2020-2024 worden de kernopdrachten van ITG eerst algemeen verwoord (zie deel 2.1 van de beheersovereenkomst 2020-2024 en hierna) en vervolgens opgesplitst volgens de drie academische pijlers van onderwijs, onderzoek en dienstverlening (delen 2.2, 2.3 en 2.4 van de beheersovereenkomst 2020-2024) aangevuld met het onderwerp “Samenwerking binnen en buiten Vlaanderen” (deel 2.5 van de beheersovereenkomst 2020-2024).

De kernopdrachten van ITG [in het kader van de beheersovereenkomst 2020-2024] zijn:

- 1. het verstrekken van postinitieel onderwijs, postacademische en postgraduaatsvorming aan afgestudeerden van universiteiten en hogescholen uit binnen- en buitenland,*
- 2. het verrichten van wetenschappelijk onderzoek,*
- 3. het verstrekken van wetenschappelijke dienstverlening en uit zijn specifieke wetenschappelijk expertise voortvloeiende maatschappelijke dienstverlening,*

⁷ De evaluatie van de onderzoeksopdracht van ITG (cf. convenant 2013-2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest en ITG) vond nl. plaats in de periode november 2018 – februari 2019.

⁸ Cf. beslissing van de Vlaamse Regering van 20 december 2019 (VR 2019 2012 DOC.1269-1 en volgende).

⁹ VR 2021 1712 DOC.1494-1 en volgende.

¹⁰ Bij de goedkeuring van het convenant 2020-2024 werd vanaf 2021 voorzien in een verhoging met een miljoen euro van de subsidie opgenomen in het convenant 2020-2024.

¹¹ Het convenant 2020-2024 spreekt over “ITG” terwijl de beheersovereenkomst de term “het ITG” hanteert. In dit plan van aanpak is geopteerd voor de eerste vorm, wat betekent dat de bepalingen van de beheersovereenkomst ook navenant zijn aangepast in voorliggend document.

en dit, met bijzondere aandacht voor laag- en middeninkomenslanden in de vakgebieden van:

- 1. de geneeskunde en mondiale gezondheidszorg,*
- 2. tropische, geïmporteerde en infectieuze ziekten,*
- 3. andere ontwerpen die voortspruiten uit de specifieke expertise van ITG.*

Verder stelt de beheersovereenkomst 2020-2024 dat ITG een aantoonbare wisselwerking zal nastreven tussen zijn drie kernopdrachten.

In deel 2.3 van de beheersovereenkomst 2020-2024 wordt ook nader ingegaan op de tweede kernopdracht van ITG, met name het wetenschappelijk onderzoek.

Algemeen stelt de beheersovereenkomst 2020-2024 dat ITG fundamenteel en toegepast onderzoek verricht in zijn specialisatiegebieden, op een niveau dat internationaal competitief is en minstens vergelijkbaar is met dat van de Vlaamse universiteiten en stelt verder dat ITG hiertoe een breed gedragen, institutionele onderzoeksstrategie formuleert.

ITG dient volgens de beheersovereenkomst 2020-2024 ook de relevante decretale bepalingen voor het wetenschappelijk onderzoek aan de universiteiten te volgen, zo niet naar de letter, dan wel naar de geest¹². Eventuele afwijkingen dienen geëxpliciteerd en verantwoord te worden in de beleidsplannen en/of jaarverslagen.

Specifiek stelt de beheersovereenkomst 2020-2024:

ITG expliciteert zijn onderzoeksbeleid in een strategisch plan¹³ dat ter goedkeuring en financiering aan de Vlaamse minister bevoegd voor Innovatie wordt voorgelegd en ter informatie aan de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs wordt bezorgd.

ITG legt daarin zelf de thema's, disciplines en kwaliteitszorg van het onderzoek vast.

ITG streeft in zijn onderzoek Vlaamse en internationale meerwaarde na en dit op basis van kwaliteit, relevantie en specificiteit.

Het onderzoek moet een aantoonbare wisselwerking hebben met het onderwijs en de dienstverlening.

ITG werkt waar relevant en mogelijk samen met de Vlaamse universiteiten en met internationale topcentra.

Tot slot stelt de beheersovereenkomst 2020-2024 (in deel 2.3.3 over "Deelname aan Vlaamse onderzoeksprogramma's") dat ITG kan deelnemen aan secundaire onderzoeksprogramma's en financieringskanalen zoals het FWO, VLAIO en andere initiatieven, en dit volgens de specifieke reglementen en eventuele bijkomende richtlijnen van de bevoegde minister.

1.4. Onderzoekopdracht van ITG zoals bepaald in het convenant 2020-2024 en de evaluatie ervan

Het convenant 2020-2024 beschrijft in artikel 4 het algemeen beleidskader waarin ITG voor wat betreft haar onderzoekopdracht opereert en in artikel 5 in grote lijnen de doelstellingen ter zake van ITG. Wat dit laatste betreft, verwijst het convenant 2020-2024 voor het detail naar het

¹² De beheersovereenkomst 2020-2024 vermeldt de bepalingen van Deel 3, Titel 3, Hoofdstuk 4 van de Codex Hoger Onderwijs.

¹³ Het is dit onderzoeksbeleidsplan dat bij het convenant 2020-2024 hoort.

institutioneel beleidsplan 2020-2024 van ITG¹⁴, waaraan het onderzoeksbeleidsplan 2020-2024 integraal is verbonden. Dit laatste werd vervolgens vertaald in departementale onderzoeksplannen.

De onderzoeksthema's die in dit onderzoeksbeleidsplan 2020-2024 werden vooropgesteld om de missie 2020-2024 te verwezenlijken, zijn een verderzetting van de "grand ambitions" die uitgewerkt werden in het onderzoeksbeleidsplan 2016-2020, maar dan aangepast aan de noden op het ogenblik van het uitwerken van dit plan. Bedoeling blijft dat de onderscheiden onderzoeksprioriteiten bijdragen aan het realiseren van de SDG's en kapitaliseren op de specifieke ITG-expertise en de interdepartementale complementariteit om de positie van ITG te versterken.

De prioriteitsdomeinen voor onderzoek zijn (cf. artikel 5 van het convenant 2020-2024):

- Opkomende en terugkerende ziektes en uitbraken;
- Antimicrobiële resistentie (in virussen, bacteriën, parasieten);
- Ziekte-eliminatie;
- Duurzame gezondheidssystemen en -strategieën.

De hoofdactiviteiten zijn:

- Het uitvoeren van excellent wetenschappelijk onderzoek;
- Het aanbieden van opleiding, referentiediensten en beleidsondersteuning, wereldwijde samenwerking; en
- Capaciteitsopbouw.

In het convenant 2020-2024 zijn in artikel 6 volgende te realiseren strategische doelstellingen opgenomen:

- IDEEËN: het nastreven van wetenschappelijke excellentie en relevantie van ITG-onderzoek;
- MENSEN: het aantrekken van excellente onderzoekers;
- VERBINDING: het stimuleren van synergieën en samenwerking binnen ITG, Vlaanderen, nationaal, Europees en internationaal, onder meer door het actief ondersteunen van open science, open access en open data.

Deze strategische doelstellingen zijn vertaald in een totaal van vijf operationele doelstellingen¹⁵ en negen KPI's (zie artikel 7 van het convenant 2020-2024). Voor meer detail wordt verwezen naar het convenant 2020-2024.

Zoals vermeld in sectie 1.2 werd eind 2021 een addendum toegevoegd aan het convenant 2020-2024. Dit addendum heeft betrekking op de periode begin 2022 tot en met eind 2024. In essentie houdt dit addendum een verhoging van de subsidie voor ITG in en worden ook de streefwaarden van de KPI's opgenomen in het convenant 2020-2024 verhoogd vanaf de inwerkingtreding van het addendum.

Naast de KPI's vermelden zowel het convenant 2020-2024 als het addendum eraan andere indicatoren die bij de jaarlijkse rapportering en evaluatie in overweging genomen worden. De jaarlijkse opvolging gebeurt aan de hand van de KPI's en behalve voor KPI's 2 en 7 wordt de

¹⁴ Dat slaat op de gehele werking van ITG en dus ook gerelateerd is aan de beheersovereenkomst 2020-2024.

¹⁵ Twee bij IDEEËN (met respectievelijk zes en een onderliggende KPI), een bij MENSEN (een onderliggende KPI) en twee bij VERBINDING (een onderliggende KPI en dit enkel voor de eerste operationele doelstelling ter zake).

informatie voor de invulling van de KPI's in principe betrokken uit FRIS¹⁶ ¹⁷, maar dit laatste gebeurt momenteel nog niet (en verloopt dus nog via de jaarlijkse rapportering). Het niet behalen van de streefwaarden voor de KPI's in een kalenderjaar kan een reductie op de voorwaardelijke schijf (dat 10% van de subsidie bedraagt) van de subsidie tot gevolg hebben¹⁸.

Het convenant 2020-2024 voorziet (in artikel 17)¹⁹ een evaluatie (van de uitvoering van het convenant) in de eerste helft van 2024 en dit aan de hand van de in het convenant vooropgestelde strategische en operationele doelstellingen en indicatoren. Conform artikel 18 van het convenant 2020-2024 zullen de resultaten van deze evaluatie dienen als vertrekbasis voor de onderhandelingen voor het afsluiten van een nieuw convenant (cf. artikel 63 van het W&I-decreet). Het addendum bij het convenant 2020-2024 stipuleert dat het addendum deel zal uitmaken van hogervermelde evaluatie en dat de overeenstemmende bepalingen van het convenant 2020-2024 (cf. artikel 16 van het convenant 2020-2024) van toepassing zijn op het addendum.

1.5. Evaluatie van de uitvoering van de beheersovereenkomst 2020-2024 en de afstemming van deze evaluatie met de evaluatie van de onderzoeksopdracht van ITG

De beheersovereenkomst 2020-2024 stelt in artikel 7.1 dat de uitvoering ervan in de eerste helft van 2024 aan een externe evaluatie moet worden onderworpen.

In de periode voorafgaand aan de periode 2020-2024 hebben de beleidsdomeinen EWI en Onderwijs en Vorming (OV) de nodige inspanningen geleverd om met de instellingen voor postinitieel onderwijs in het algemeen en ITG in het bijzonder overeenkomsten af te sluiten die betrekking hebben op eenzelfde periode (van vijf jaar) en dit onder meer met het oog van betere onderlinge afstemming en het verminderen van de administratieve lasten voor de instelling in kwestie.

In het geval van ITG lopen de beheersovereenkomst en het convenant betreffende de onderzoeksopdracht over de zelfde periode en is het verder de betrachting van de bevoegde administraties van beide beleidsdomeinen²⁰ om beide evaluatie zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen (zie ook sectie 7.2.3.2).

1.6. Plan van aanpak voor de evaluatie van de onderzoeksopdracht van ITG

Voorliggend plan van aanpak heeft betrekking op de evaluatie van 2024 van de onderzoeksopdracht van ITG en betreft met andere woorden de evaluatie zoals verwoord (in het W&I-decreet) en in het convenant 2020-2024. Deze evaluatie zal tegelijk en in parallel met de evaluatie van uitvoering van de beheersovereenkomst 2020-2024 worden uitgevoerd en dit met het oog op maximale afstemming en kruisbestuiving tussen beide evaluaties. Waar in het vervolg van dit document sprake is van "evaluatie" van ITG dient dit begrip geïnterpreteerd te worden als de "evaluatie van de onderzoeksopdracht" van ITG, tenzij anders vermeld²¹.

¹⁶ Zie artikel 7 van het convenant 2020-2024 en dit in conform de planning die tussen het Departement EWI en ITG ter zake werd afgesproken.

¹⁷ FRIS staat voor het onderzoeksportaal Flanders Research Information Space (zie ook <https://www.researchportal.be/nl>).

¹⁸ Zie artikel 14 van het convenant 2020-2024.

¹⁹ En dit in overeenstemming met artikel 63 van het W&I-decreet.

²⁰ Respectievelijk het Departement EWI voor het convenant en het Agentschap Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) voor de beheersovereenkomst.

²¹ Voor een goed begrip kan het gebeuren dat de evaluatie in de hierna volgende hoofdstukken alsnog geëxpliciteerd wordt als "de evaluatie van de onderzoeksopdracht" van ITG.

2 Aanleiding voor de evaluatie van ITG

2.1 Evaluatiebepalingen betreffende de onderzoeksopdracht van ITG (beleidsdomein EWI)

In de Vlaamse regelgeving zijn de volgende evaluatiebepalingen met betrekking tot ITG vastgelegd:

- Artikel 63 van het W&I-decreet vermeldt: *“De Vlaamse Regering waakt erover dat de onderzoeksprestaties van (o.m.)²² ITG worden geëvalueerd, voor het verstrijken van het convenant aan de hand van de in het convenant vooropgestelde strategische en operationele doelstellingen en indicatoren.*

De voorwaarden voor een nieuw convenant worden onder meer bepaald door de resultaten van de evaluatie.”

- Het convenant 2020-2024 vermeldt in artikel 17:

“§1. In de eerste helft van 2024 wordt de uitvoering van dit convenant geëvalueerd aan de hand van de in het convenant vooropgestelde strategische en operationele doelstellingen en indicatoren. De evaluatieprocedure wordt gecoördineerd door het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie van de Vlaamse overheid. Bijzondere aandachtspunten kunnen worden vastgelegd voor deze evaluatie.

§2. De evaluatie zal in het bijzonder rekening houden met:

- 1. Het beleidsplan of strategisch plan voor de periode 2020-2024²³;*
- 2. Het behalen van de strategische en operationele doelstellingen en KPI's;*
- 3. De jaarverslagen die ITG tijdens de duur van het convenant heeft overgemaakt;*
- 4. Het zelfevaluatie rapport dat ITG heeft opgesteld;*
- 5. Een bibliometrische analyse;*
- 6. Het oordeel van een internationaal panel van experts dat daartoe onder andere een bezoek ter plaatse brengt;*
- 7. De implementatie van het plan van aanpak met het oog op de aanlevering van informatie aan FRIS;*
- 8. Een benchmark met andere vergelijkbare onderzoekscentra;*
- 9. Een analyse van de impact van ITG op het Vlaamse, wetenschappelijke, economische en maatschappelijke weefsel;*
- 10. De invulling van de beoogde man-/vrouwverhouding binnen ITG.*

§4. De kosten van de evaluatie worden door het departement gedragen.

§5. De evaluatie dient te zijn afgerond op 30 juni 2024.

§6. Het departement zal voor de evaluatie de gepaste evaluatieorganen aanstellen die over de expertise beschikken om de activiteiten, de resultaten en het potentieel van ITG vakkundig te kunnen beoordelen. Hierbij zullen de algemene, respectievelijk specifieke procedures gevolgd worden die door de evaluatiecel van het departement uitgewerkt zijn.

²² Het betreffend artikel in het W&I-decreet heeft (generiek) betrekking op de instellingen voor postinitieel onderwijs en dus ook op ITG.

²³ In het convenant 2020-2024 staat hier verkeerdelijk “2025-2029”.

Voor meer informatie over de evaluatieprocedures wordt verwezen naar het evaluatiekader van de evaluatiecel van het departement.

§7. De zelfevaluatie bestaat zowel uit een ex-post- als een ex-ante luik en wordt door ITG opgesteld op basis van een door de evaluatiecel van het departement aangereikte sjabloon/vragenlijst. Het ex-ante luik van de zelfevaluatie behelst het opstellen van een ontwerp van beleidsplan/strategisch plan voor de periode volgend op de periode van dit convenant. Dit ontwerp van beleidsplan/strategisch plan zal mee beoordeeld worden in het kader van de evaluatie van ITG. De volledige zelfevaluatie wordt beschouwd als een werkdocument dat input levert voor de evaluatie. Na de evaluatie kan de zelfevaluatie, voornamelijk het ex-ante luik, verder evolueren tot een definitief beleidsplan/strategisch plan.

In het addendum aan het convenant 2020-2024 zijn geen specifieke evaluatiebepalingen opgenomen, maar in artikel 8 ervan wordt vermeld dat het addendum deel uitmaakt van de evaluatie zoals hoger beschreven.

2.2 Evaluatiebepalingen betreffende de (algemene) opdracht van ITG (beleidsdomein OV)

Hoewel de evaluatie omschreven in dit (ontwerp van) plan van aanpak geen betrekking heeft op de evaluatie zoals vermeld in de beheersovereenkomst 2020-2024, worden de inhoudelijke bepalingen ervan hieronder weergegeven gelet op de afstemming tussen beide evaluaties die beide bevoegde administraties zijn overeengekomen (zie sectie 1.5).

- In de Codex Hoger Onderwijs zijn voor de instellingen voor postinitieel onderwijs zoals ITG geen expliciete evaluatiebepalingen opgenomen²⁴, maar er wordt wel verwezen naar de af te sluiten beheersovereenkomst. Meer bepaald en stelt de Codex Hoger Onderwijs in artikel III.116, eerste lid:

Elke instelling voor postinitieel onderwijs sluit een beheersovereenkomst met een looptijd van 5 jaar met de Vlaamse Regering waarin ten minste de volgende zaken worden afgesproken:

- a) de kwantiteit en de kwaliteit van de te leveren prestaties binnen de door dit hoofdstuk erkende opdracht in relatie tot de hoogte van de subsidie;*

[...]

- De beheersovereenkomst 2020-2024 vermeldt in hoofdstuk 7 over de uitvoering van de evaluatie ervan volgende inhoudelijke bepalingen over de uit te voeren evaluatie (cf. artikel 7.1 van de beheersovereenkomst 2020-2024):

7.1 Evaluatie

De uitvoering van de beheersovereenkomst wordt in de eerste helft van 2024 aan een externe evaluatie onderworpen.

De minister stelt de evaluatiecommissie samen na overleg met ITG, dat aan de minister namen van experts suggereert. De commissie bestaat minimaal uit drie leden, waaronder

²⁴ Artikel III.116, 4° vermeldt wel het volgende: *“Elke instelling voor postinitieel onderwijs laat ten minste om de 5 jaar een externe audit doen van het beheer van de instelling. De Vlaamse Regering bepaalt de samenstelling en de opdracht van de auditcommissie en draagt zorg voor het secretariaat van de commissie.”*

minstens één buitenlandse deskundige. De minister duidt een voorzitter en een secretaris aan.

Na advies van ITG of, bij gebreke, op eigen initiatief, legt de minister, in overleg met de minister bevoegd voor Innovatie, de opdracht en de bevoegdheid van de evaluatiecommissie vast. De minister raadpleegt daartoe in elk geval de voorzitter van de commissie.

In de opdrachtbepaling van de evaluatiecommissie komen, ten minste, de volgende zaken aan bod:

- de opdracht en missie,*
- het onderwijs,*
- het onderzoek,*
- de dienstverlening,*
- het studentenbeheer,*
- de aantrekkingskracht van de onderwijsprogramma's op studenten,*
- de begeleiding van doctoraatsstudenten,*
- de internationale en nationale samenwerking,*
- de kwaliteit van het management,*
- het personeelsbeheer,*
- het kwaliteitsmanagement,*
- het administratieve, financiële en technische beheer.*

Ten laatste op 30 juni 2024 legt de evaluatiecommissie haar bevindingen neer in een rapport gericht aan de minister.

3 Beleidscontext

3.1 Beknopte historiek

3.1.1 Instellingen voor postinitieel onderwijs en hun onderzoeksopdracht

Zoals reeds toegelicht in sectie 1.1 is ITG een instelling voor postinitieel onderwijs. Postinitieel onderwijs wordt gedefinieerd in punt 51° van artikel 1.2 van de Codex Hoger Onderwijs als *“de opleidingen die leiden tot een graad van master en waarvoor de inschrijving primair openstaat voor personen die reeds in het bezit zijn van een graad van master. Personen die niet in het bezit zijn van een graad van master kunnen toegelaten worden na een intakegesprek waarin de instelling peilt naar de motivatie en de wetenschappelijke affiniteit van de student en naar de aard van de beroepservaring.”*

In de Codex Hoger Onderwijs wordt in artikel II.21 de opdracht van ITG erkend als *“het verstrekken van postinitieel onderwijs, het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en het verstrekken van wetenschappelijke dienstverlening op het gebied van tropische ziekten en de mondiale gezondheidszorg, met bijzondere aandacht voor laag- en middeninkomenslanden.”* Verder stelt de Codex Hoger Onderwijs in artikel II.2 en onverminderd de bepalingen die van toepassing zijn op de instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs²⁵, dat ITG wordt beschouwd als universiteit voor hogervermelde opdracht.

Als instelling voor postinitieel onderwijs, valt ITG onder het W&I-decreet en kan worden voorzien in het verlenen van een subsidie aan ITG voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek (zie ook sectie 1.1). Dit wordt in overeenstemming met het W&I-decreet geregeld via het afsluiten van een meerjarig (meestal voor 5 jaar) convenant. Het huidig convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest en ITG betreffende (de subsidiëring van) het wetenschappelijk onderzoek, bestrijkt de periode 2020-2024.

3.1.2 Het Instituut voor Tropische Geneeskunde

ITG kent een lange geschiedenis en is, zoals uit voorgaande sectie mag blijken, actief in het Vlaamse publieke onderzoekslandschap als instelling voor postinitieel onderwijs en dit naast andere actoren in dit landschap zoals de universiteiten, strategische onderzoekscentra en wetenschappelijke instellingen. Conform het W&I-decreet wordt voor de instellingen voor postinitieel onderwijs voorzien in een subsidie voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek. Deze subsidie wordt geregeld middels het afsluiten van een convenant (cf. supra).

ITG voert fundamenteel, strategisch en toegepast wetenschappelijk onderzoek uit op het gebied van tropische ziekten en de mondiale gezondheidszorg, met bijzondere aandacht voor laag- en middeninkomenslanden. De betrokken disciplines, variërend van moleculaire biologie tot sociale wetenschappen, worden zowel in Antwerpen als op het terrein uitgevoerd en dit in nauwe samenwerking met wetenschappers en instellingen in Noord en Zuid.

ITG is een internationaal erkend instituut in de tropische geneeskunde en staat wetenschappelijk aan de top van het onderzoek, onderwijs en capaciteitsopbouw over infectieziekten en tropische ziekten met een focus op lage- en middeninkomenslanden en kwetsbare bevolkingsgroepen, onafhankelijk van waar ze zich bevinden. Aan het instituut werken meer dan 400 wetenschappers, technici en ondersteunend personeel, in drie wetenschappelijke departementen. ITG huisvest

²⁵ Zie Hoofdstuk 4 van de Codex Hoger Onderwijs, waarin onder meer de subsidiëring (vanuit het beleidsdomein OV) voor ITG wordt geregeld.

verschillende nationale en supranationale referentielaboratoria, onderzoekslaboratoria voor pathogenen en vectoren en een eenheid voor de productie van gespecialiseerde diagnostiek. ITG runt de grootste reiskliniek in België en een hospitalisatiedienst in samenwerking met het Universitair Ziekenhuis Antwerpen.

3.2 Evolutie in de beleidscontext

3.2.1 De beleidsperiode 2014-2019 van de Vlaamse Regering

Het sinds 2019 nieuw aangestelde management van ITG heeft in 2019 een ambitieus onderzoeksbeleidsplan voor de periode 2020-2024 opgesteld. Dit plan omvat strategische doelstellingen gericht op:

- 1) gezondheidsuitdagingen (opkomende en terugkerende ziekten en uitbraken; antimicrobiële resistentie; ziekte-eliminatie; duurzame gezondheidssystemen en -strategieën);
- 2) het bevorderen van een steeds opener, digitale campus;
- 3) het vergroten van partnerschappen op nationaal en internationaal niveau.

Het vorige convenant en de vorige beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest en ITG eindigden op 31 december 2019²⁶. Conform de bepalingen van deze twee overeenkomsten en met het oog op het maximaal afstemmen van de evaluaties zoals voorzien in de overeenkomsten, werd de toenmalige evaluatie van de onderzoeksopdracht opgenomen in het convenant uitgevoerd in de periode november 2018 – februari 2019 en werden de resultaten ervan (door de toen aangestelde evaluatiecommissie) aangewend in de daaropvolgende evaluatie (van de uitvoering) van de beheersovereenkomst 2015-2019. Het geheel van deze evaluaties werd afgerond in de eerste helft van 2019.

3.2.2 De beleidsperiode 2019-2024 van de Vlaamse Regering

3.2.2.1 Het Regeerakkoord 2019-2024 en de Beleidsnota Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie 2019-2024 en ITG

In 2019 trad de huidige Vlaamse Regering aan en dit op basis van het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024²⁷.

Het Regeerakkoord 2019-2024 legt de beleidsintenties voor de legislatuur 2019-2024 vast. Het uitgangspunt van deze visietekst is het versterken van Vlaanderen door creativiteit, veerkracht en durf. Onder het luik “Economie en innovatie” worden in deze visietekst een aantal uitdagingen en een visie naar voren geschoven waarbij een belangrijke rol wordt weggelegd voor de vier actoren binnen de “quadruple helix” – kennisinstellingen, ondernemingen, overheden en burgers. De bedoeling is om binnen een co-creatief en transformatief O&O&I-model actief samen te werken met het oog op maximale economische en maatschappelijke impact. Concreet wordt een beleidsaanpak voorgesteld die inzet op volgende drie strategische krachtlijnen:

- (i) Ruimte geven aan ondernemingen om te ondernemen, innoveren en internationaliseren.
- (ii) Verder investeren in gunstige omgevingsfactoren voor een sterk O&O&I-systeem.
- (iii) Verder investeren in de interactie tussen de actoren van het O&O&I-systeem.

²⁶ Dit vorig convenant bestreek initieel de periode 2013-2018, maar werd met een jaar verlengd en dit met het oog op het samenvallen van de periodes waarop een volgend convenant en een volgende beheersovereenkomst betrekking zouden hebben, onder meer met het oog op administratieve vereenvoudiging t.a.v. ITG.

²⁷ Zie <https://www.vlaanderen.be/publicaties/regeerakkoord-van-de-vlaamse-regering-2019-2024>.

ITG wordt niet expliciet vermeld in het Regeerakkoord 2019-2024, maar er worden enkele concrete voorstellen naar voren geschoven die van toepassing (kunnen) zijn op instellingen voor postinitieel onderwijs (incl. wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening) zoals ITG. Onder de rubriek “Verder investeren in de interactie tussen ondernemingen, kennisinstellingen, de overheid en de burger in het O&O&I-systeem” wordt gepleit voor het verder actualiseren van de samenwerking tussen de quadruple-helix-actoren en in het bijzonder tussen het onderzoekslandschap en het bedrijfsleven. Daarnaast wordt ook aangegeven dat de kaart van Open Science en Open Data in Europees verband volop getrokken zal worden en dat de verantwoordelijkheid om hierrond een beleid uit te voeren bij de kennisinstellingen zal worden gelegd. Specifiek voor wat betreft data en digitalisering heeft ITG RRF²⁸-middelen ontvangen om deze transitie verder vorm te geven. Daarnaast is er in het Regeerakkoord 2019-2024 ook een verwijzing opgenomen naar gepersonaliseerde geneeskunde, die voor ITG ook relevant kan/kon zijn: *“We evalueren de haalbaarheid van een speerpuntcluster in het domein van gepersonaliseerde geneeskunde.”*

ITG wordt vermeld in de beleidsnota Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie 2019-2024²⁹. Deze beleidsnota bevat de grote strategische keuzes van de Vlaamse Regering op het vlak van economie, wetenschapsbeleid en innovatie voor de periode 2014-2019, waarbij de nota de visie weergeeft van de functioneel bevoegd minister en dit uitgaande van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024

De beleidsnota Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie 2019-2024 vernoemt onder de overkoepelende doelstelling “Topfundamenteel onderzoek in specifieke domeinen” en onder het inhoudelijk structurelement (ISE) “Domeinspecifiek fundamenteel wetenschappelijk onderzoek”, ITG als één van de instellingen die hieraan moeten bijdragen en stelt meer bepaald: *“Het Instituut voor tropische geneeskunde (ITG) verricht naast onderwijs en dienstverlening, wetenschappelijk onderzoek. De wetenschappelijke missie van het ITG wil wetenschappelijk onderzoek, opleiding en dienstverlening uitvoeren en stimuleren op het gebied van humane en dierlijke gezondheid, waarbij de focus ligt op tropische en gerelateerde ziektes, gezondheidsproblemen en gezondheidszorg in ontwikkelingslanden.”*

Onder de doelstelling “Impactvol innoveren in bedrijven en clusters en optimale kennisverspreiding” en het ISE “Versterken van de innovatiekracht van ondernemingen” wordt ook onder de noemer “Samenwerking in clusters” verwezen naar de (toen nog) op te richten speerpuntcluster op het vlak van gepersonaliseerde geneeskunde. Hierbij wordt gesteld dat de implementatie van dit soort geneeskunde een belangrijke transitie betekent voor de gezondheidszorg. Aangezien ITG ook een rol speelt in de gezondheidszorg, is deze evolutie ook relevant voor ITG, maar dan eerder wat betreft het inzetten op innovatie en tech transfer bij ITG in de context van deze speerpuntcluster.

3.2.2.2 Beleids- en begrotingstoelichtingen 2019-2024 en ITG in de beleidsperiode 2019-2024

Volgend op de evaluatie 2018-2019 van de onderzoeksopdracht van ITG³⁰ en van de evaluatie van 2019 van de beheersovereenkomst, keurde de Vlaamse Regering op 20 december 2019³¹ het

²⁸ Recovery and Resilience Facility van de EU. Zie ook https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_en.

²⁹ Zie https://www.ewi-vlaanderen.be/sites/default/files/beleidsnota_2019-2024_economie_wetenschapsbeleid_en_innovatie.pdf.

³⁰ De managementsamenvatting van deze evaluatie is beschikbaar op: <https://www.ewi-vlaanderen.be/onze-opdracht/strategisch-beleid/beleidsevaluaties/afgeronde-beleidsevaluaties/beleidsevaluaties-7>

³¹ Documenten VR 2019 2012 DOC.1269-1 en volgende.

convenant 2020-2024 betreffende de onderzoeksopdracht goed tussen de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest en ITG. Om de ambitieuze doelstellingen van ITG op het vlak van onderzoek en zoals vooropgesteld in het strategisch plan 2020-2024 te ondersteunen, werd in dit convenant vanaf 2021 voorzien in een verhoging van de jaarlijkse subsidie met 1 miljoen euro (zie ook sectie 1.2).

Verder keurde de Vlaamse Regering terzelfdertijd een eenmalige investeringssubsidie aan ITG goed van 1 miljoen euro (aan te rekenen op begrotingsjaar 2019) en dit voor de bouw van een state-of-the-art insectarium. ITG voert nl. toonaangevend onderzoek naar ziekten die door insecten overgedragen worden, zoals malaria, dengue, zika of leishmaniasis. Deze ziekteverwekkers zijn potentiële globale gezondheidsbedreigingen en het onderzoek naar de biologie van deze ziekteverwekkers, hun insecten-vectoren en de resulterende ziekten, draagt bij aan een verbeterde diagnose, preventie en het controleren van uitbraken. Meer kennis over deze ziekten en over de interactie tussen ziekteverwekker, vector, gastheer en de omgeving was en is echter nog steeds nodig en ITG kan hierin een belangrijke rol (blijven) spelen. Hiervoor was er bij ITG echter nood aan ultramoderne infrastructuur met bijhorende bio-veiligheidsstandaarden. De uitbouw van een insectarium met een capaciteit om drie belangrijke insectvectoren van ziekteverwekkers te onderzoeken, zou hieraan bijdragen. Bovendien zou dit insectarium, als wereldwijd unieke onderzoeksfaciliteit, nationale en internationale samenwerkingsverbanden aantrekken, wat ook zou/zal bijdragen aan het aantrekken van extra middelen. Omdat ITG niet in aanmerking kwam/komt voor de financiering van middelzware onderzoeksinfrastructuur via het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO), was een andere financieringsweg noodzakelijk. Dit resulteerde in de goedkeuring van hogervermelde eenmalige investeringssubsidie.

Op 27 maart 2020 keurde de Vlaamse Regering ook de beheersovereenkomst 2020-2024 tussen de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest en ITG goed.

Sinds 2019 worden binnen de beleidscyclus jaarlijks geen beleidsbrieven meer opgesteld, maar werd overgestapt op (jaarlijkse) beleids- en begrotingstoelichtingen (BBT) met als bedoeling de inhoudelijke en financiële elementen van de beleidsvoorbereiding en -uitvoering in een document samen te brengen en toe te lichten. Met deze beleids- en begrotingstoelichtingen worden per beleidsdomein (of voor een cluster van beleidsvelden) de prioriteiten voor het begrotingsjaar toegelicht en dit volgens dezelfde clustering van strategische doelstellingen, beleidsvelden en inhoudelijke structuurelementen als in de beleidsnota van betreffend beleidsdomein (of voor betreffende cluster van beleidsvelden). Behalve een inhoudelijke en financiële vooruitblik over het komende begrotingsjaar (“BBT begrotingsjaar”) wordt er ook inhoudelijk en financieel teruggeblikt op het afgelopen jaar (“BBT begrotingsuitvoering”) en verder zijn er ook begrotingsaanpassingen in de loop van het jaar die aldus worden gerapporteerd (“BBT begrotingsaanpassing”).

In de paragrafen hierna is een chronologisch overzicht opgenomen van zowel de inhoudelijke vermeldingen³² van ITG in de beleids- en begrotingstoelichtingen van de begrotingsjaren 2020 tot en met 2023 als van andere evoluties die van belang zijn in de context van dit plan van aanpak.

In de BBT begrotingsjaar 2020 wordt onder ISE “Domeinspecifiek fundamenteel wetenschappelijk onderzoek” - waarbij als korte inhoud “Kennisgrensverleggend fundamenteel onderzoek met een thematische afbakening (toegepast biomedisch onderzoek, Plantentuin Meise, Instituut Tropische Geneeskunde,...)” is weergegeven - vermeld dat het *“biomedisch en klinisch onderzoek naar*

³² De BBT's bevatten uiteraard ook budgettaire vermeldingen ter zake, maar deze zijn niet (woordelijk) opgenomen in dit plan van aanpak.

diagnose en behandeling van tropische ziekten uitgevoerd door het Instituut voor Tropische Geneeskunde” onder dit ISE valt.

In de BBT begrotingsjaar 2021 is sprake van de strategische doelstelling “Topfundamenteel onderzoek in specifieke domeinen”, met als korte inhoud “Deze doelstelling betreft de ondersteuning van grensverleggend fundamenteel onderzoek met een thematische afbakening (toegepast biomedisch onderzoek, Plantentuin Meise, Instituut Tropische Geneeskunde,...)” en wordt gesteld dat *“biomedisch en klinisch onderzoek naar tropische ziekten uitgevoerd door het Instituut voor Tropische Geneeskunde”* onder het ISE “Domeinspecifiek fundamenteel onderzoek” valt.

In de BBT begrotingsjaar 2022³³ wordt ITG vermeld onder ISE “Domeinspecifiek fundamenteel onderzoek” en de onderliggende strategische doelstelling “Excelleren in specifieke kennisdomeinen en ondersteunen van excellente domeinspecifieke onderzoeksinstellingen” waarbij de ondersteuning van grensverleggend fundamenteel onderzoek met een thematische afbakening wordt beoogd, en voor ITG als operationele doelstelling de implementatie van het convenant 2020-2024 wordt vermeld. Daarnaast wordt ITG ook vernoemd onder “Algemeen fundamenteel onderzoek, MVG excl. DAB³⁴”, nl. bij begrotingsartikel EBO-1EEB2GU-IS – ITG: *“Het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen (ITG), België, bevordert de vooruitgang van de wetenschap en gezondheid voor iedereen, door middel van innovatief onderzoek, geavanceerd onderwijs, professionele dienstverlening en capaciteitsopbouw van partnerinstellingen in het Zuiden. Het Instituut combineert wetenschappelijke excellentie met maatschappelijke relevantie. ITG ontvangt vanaf 2022 een verhoging van haar dotatie³⁵ met 1 miljoen euro. De volgende kerntaken worden door het ITG voor ogen gehouden: wetenschappelijk onderzoek, academische opleidingen, medische en wetenschappelijke dienstverlening.”*

Deze ambitie, verwoord in BBT begroting 2022, werd gerealiseerd door middel van een addendum aan het convenant 2020-2024³⁶, na de goedkeuring ervan op 17 december 2021 door de Vlaamse Regering. Deze budgettaire opstap werd zowel ingegeven door de covid-19-pandemie als door de positieve evaluatie van 2019 van de onderzoeksopdracht van ITG. Na deze evaluatie had ITG - en dit in lijn met het vooropgestelde strategisch plan voor de periode 2020-2024 - een verhoging van de convenantssubsidie met 2,5 miljoen voorgesteld. Er werd bij de goedkeuring van het convenant 2020-2024 echter slechts een verhoging van de subsidie van ITG met 1 miljoen euro vanaf 2021 goedgekeurd. Vanaf het begin van de covid-19-pandemie heeft ITG zijn maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie bewezen door flexibel en wendbaar te zijn en de nieuwe uitdaging het hoofd te bieden met onderzoek en dienstverlening in samenwerking met partners in Vlaanderen, België en internationaal (zie ook <https://www.itg.be/E/covid-19>). Bovendien raakten de Vlaamse en Europese beleidsprioriteiten inzake pandemieparaatheid en duurzame, veerkrachtiger gezondheidsstrategieën en gezondheidssystemen aan de kern van het ITG-onderzoek, wat vroeg om verdere investeringen. Daarnaast werd in de begeleidende nota aan de Vlaamse Regering betreffende het addendum aan het convenant gesteld dat ITG zijn beleidsplannen 2020-2024 op het vlak van onderzoek die in 2019 door de Vlaamse Regering werden

³³ Noteer dat de structuur van de BBT begroting vanaf begrotingsjaar 2022 enigszins gewijzigd is ten opzichte van de voorgaande jaren.

³⁴ MVG staat voor “Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap” en DAB voor “Diensten voor afzonderlijk beheer”.

³⁵ Volgens de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 (VCO – zie ook <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1031729&datum=&geannoteerd=false&print=false>) dient vanaf 1 januari 2023 het woord toelage of subsidie te worden gebruikt in plaats van “dotatie”.

³⁶ VR 2021 1712 DOC.1494-1 en volgende.

goedgekeurd (cf. supra), niet kon waarmaken met de huidige budgetten. Om deze ambities te kunnen realiseren, maar ook om de toenmalige (en huidige) opportuniteiten in de context van pandemische paraatheid te kunnen aangrijpen en aldus zijn specifieke expertise verder te kunnen valoriseren, werd in betreffende nota aan de Vlaamse Regering voorgesteld om aan ITG een structurele verhoging van de subsidie met 1 miljoen euro toe te kennen. Een dergelijke verhoging zou ook bijdragen om de achterstand in te lopen die ITG in het verleden ten opzichte van de universiteiten had opgelopen. ITG wilde prioritair investeren in onderzoeksprofessoren in de domeinen 'One Health', 'Emerging Infectious Diseases', 'Healthy Ageing', in een open positie voor een ERC³⁷-kandidaat en in een 'Global Population Data Sciences Hub'. Het voorstel werd gehonoreerd via het addendum aan het convenant 2020-2024, waarbij ook de streefwaarden van de KPI's opgenomen in het convenant 2020-2024 verhoogd werden vanaf de inwerkingtreding van dit addendum.

In 2022 kwam ook een speerpuntcluster betreffende gepersonaliseerde geneeskunde – MEDVIA genaamd - tot stand³⁸. ITG is geen lid van deze cluster gelet op de specificiteit van zowel ITG als MEDVIA. Zoals hoger aangehaald, is deze evolutie relevant voor ITG, maar dan eerder wat betreft het inzetten op innovatie en tech transfer bij ITG in de context van deze speerpuntcluster.

In de BBT begrotingsjaar 2023 en in opvolging van het voorgaande, wordt met betrekking tot ITG dezelfde tekst hernomen als in BBT begroting 2022 voor wat betreft de ISE en de onderliggende strategische doelstelling. ITG wordt ook aangehaald onder "Algemeen fundamenteel onderzoek, MVG excl. DAB", nl. bij begrotingsartikel EBO-1EEB2GU-IS – ITG waarbij het volgende wordt vermeld: *"Het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen (ITG), België, focust op wetenschappelijke vooruitgang in tropische geneeskunde en volksgezondheid en wil hiermee de vooruitgang van de wetenschap en gezondheid voor iedereen, verzekeren, door middel van innovatief onderzoek, geavanceerd onderwijs, professionele dienstverlening en capaciteitsopbouw van partnerinstellingen in het Zuiden. Het Instituut combineert wetenschappelijke excellentie met maatschappelijke relevantie."* Hierbij wordt ook de budgettaire verhoging opgenomen in het addendum aan het convenant 2020-2024 verder doorgetrokken.

In de BBT begrotingsjaar 2023 wordt de in 2024 geplande evaluatie van ITG vermeld onder het begrotingsartikel "Beleidsmonitoring, studies, evaluaties, adviezen" onder het luik "Apparaatskredieten en begrotingsprogramma's zonder beleidsveld".

Een belangrijke ontwikkeling binnen het Vlaamse beleid betreft de Vlaamse Brede Heroverweging (VBH) die in 2021 werd uitgevoerd en die voor wat het beleidsdomein EWI betreft, uiteraard ook betrekking had op onderzoeksinstellingen.

Het VBH-project beoogde een grondige uitgavendoorlichting (spending review) en waar relevant een doorlichting van de kostendekkingsgraden binnen de Vlaamse begroting, met als doel de kwaliteit van de publieke financiën te verbeteren op vlak van efficiëntie en effectiviteit. De belangrijkste conclusies en aanbevelingen ter zake en voor alle beleidsdomeinen zijn publiek beschikbaar³⁹ en specifiek wat het beleidsdomein EWI betreft, is het geheel van het resultaat van

³⁷ European Research Council, zie ook <https://erc.europa.eu/homepage>.

³⁸ Zie <https://www.vlaio.be/nl/begeleiding-advies/expertisedatabank/medvia> en <https://medvia.be/>.

³⁹ <https://fin.vlaanderen.be/de-vlaamse-brede-heroverweging-vbh/>

de oefening beschikbaar op de EWI-website⁴⁰. Op basis van de ervaringen met VBH is het de bedoeling om in Vlaanderen op regelmatige basis spending reviews op te zetten.

Verder kunnen ook de ontwikkelingen op EU en op mondiaal niveau een impact hebben op de toekomst van ITG. De ERA-acties van de EU⁴¹ zijn in deze context in het algemeen een belangrijk aandachtspunt, maar in het bijzonder zijn ook ERA-acties 3 en 4 van belang. ERA-actie 3 heeft betrekking op de hervorming van “research assessment” en dit van het niveau van de individuele onderzoeker tot op het regionale of nationale niveau en ERA-actie 4 betreft het promoten van attractieve onderzoekscarrières in het algemeen, maar heeft ook betrekking op subthema’s als “intersectorale mobiliteit”. Beide genoemde acties, maar ook andere acties (zoals “evidence-informed policy making”) zijn in deze context van belang. Daarnaast is ook EDCTP⁴² een aandachtspunt in deze context.

Tot slot valt te vermelden dat het Departement EWI in de periode juni-juli 2022 een bevraging heeft laten uitvoeren bij (voormalige) onderzoekers werkzaam in Vlaanderen en/of Brussel⁴³ die onder meer betrekking had op onderzoeksfinanciering en op de onderzoekscarrière. Deze bevraging valt enerzijds te beschouwen als een “systeembevraging” en is vanuit dat oogpunt vergelijkbaar met de onderzoekersbevraging die het departement in 2018 heeft georganiseerd in het kader van de systeemevaluatie onderzoeksfinanciering die toen heeft plaatsgevonden⁴⁴. Anderzijds is de inhoud van de onderzoekersbevraging 2022 – en dit omwille van de evolutie in de beleidscontext sinds 2018 – anders dan de eerdere bevraging en bovendien is de onderzoekersbevraging 2022⁴⁵ ook opgezet ter ondersteuning van een aantal evaluaties die in 2023 plaatsvonden. De resultaten van de bevraging bevatten informatie die relevant kan zijn voor de toekomstige werking van ITG en vanuit die optiek is deze bevraging dan ook relevant voor de evaluatie van 2024 van ITG.

3.2.3 Overzicht van de EWI-middelen voor ITG in de periode 2018-2024i

Tabel 1 geeft een overzicht van de middelen die in de periode 2018-2024i vanuit het beleidsdomein EWI werden vrijgemaakt voor ITG.

<i>In euro</i>	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024i
Subsidies (aanrekeningsjaar VO)							
Convenant 2013-2019	2.904.000	2.941.000					
Convenant 2020-2024			2.961.000	3.985.000	5.248.000	5.443.000	5.443.000
Verhoging voorzien in addendum convenant 2020-2024				1.000.000			
Investering (bouw insectarium)		1.000.000					
TOTAAL	2.904.000	3.941.000	2.961.000	4.985.000	5.248.000	5.443.000	5.443.000

Tabel 1 - Overzicht subsidies 2018-2024i (in euro) aan ITG vanuit het beleidsdomein EWI

⁴⁰ <https://www.ewi-vlaanderen.be/nieuws/vlaamse-brede-heroverweging-binnen-het-beleidsdomein-ewi-naar-een-integrale-duurzame-vlaamse>

⁴¹ Zie ook https://commission.europa.eu/system/files/2021-11/ec_rtd_era-policy-agenda-2021.pdf.

⁴² European & Developing Countries Clinical Trials Partnership – zie <https://www.edctp.org/>.

⁴³ En dit bij organisaties die onderzoeksfinanciering vanuit Vlaanderen (hebben) ontvangen.

⁴⁴ Deze bevraging was gekoppeld aan de tevredenheidsbevraging die in 2018 heeft plaatsgevonden naar aanleiding van de evaluatie 2018 van het FWO en was gericht naar alle onderzoekers die in de periode 2012-2017 een aanvraag voor financiering bij het FWO hadden ingediend.

⁴⁵ Deze bevraging werd aangeboden via een open link die via diverse actoren/partners in het W&I-landschap werd verspreid naar de onderzoekers werkzaam in hun organisatie/instelling. Respondenten konden ook meegeven of ze bereid zijn deel te nemen aan een focusgroep ter verdieping van de enquêteresultaten.

4 Doelstellingen van de evaluatie en beoogde resultaten

4.1 Uitgangspunten voor evaluaties

In de beleidsnota Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie 2019-2024 wordt in het kader van de doelstelling “een beleid gedreven door feiten en cijfers” het engagement aangegaan om de evaluatie-agenda van het departement nauwgezet uit te voeren. Hierbij wordt gespecificeerd dat de proportionaliteit van de evaluatie-aanpak in functie van de omvang van de betrokken organisaties en budgetten bekeken zal worden met het oog op de efficiënte besteding van tijd en middelen.

Dit engagement werd door de evaluatiecel van het Departement EWI geconcretiseerd in de eigen beleidsplanning voor de periode 2020-2024 en in een visienota inzake de rationalisatie van de evaluaties⁴⁶.

In deze documenten werden ook een aantal uitgangspunten uitgetekend voor de uit te voeren evaluaties die thans worden gehanteerd. Deze uitgangspunten⁴⁷ zijn:

1. Alle evaluatiebepalingen uit de regelgeving (dus o.a. het W&I-decreet en het convenant 2020-2024) moeten aan bod komen.
2. Er wordt gestreefd naar evolutie in de evaluatie (geen “platgetreden paden”).
3. De geplande evaluatie beoogt een goed evenwicht tussen het ex-post- en het ex-antegedeelte ervan. Vanuit die optiek zal er meer dan bij voorgaande evaluaties aandacht besteed worden aan het ex-antelukkig⁴⁸.
4. Een systeembenadering zal ingebracht worden waar mogelijk/nuttig. In eerste instantie wordt uitgegaan van het W&I-systeem en de doelstellingenkaders waarin dit is ingebed.

Daarnaast dient elke evaluatie ruimer te worden opgevat dan in de relevante stukken is aangegeven en moet de evaluatie bovendien rekening houden met de beleidsontwikkelingen en de evolutie in de beleidscontext en dit op verschillende (beleids)niveaus.

Tevens dient rekening te worden gehouden met de Brede Vlaamse Heroverweging (VBH - cf. sectie 3.2.2). Enerzijds zijn dit project en de analyses en rapporten die eruit voortvloeiden van belang als informatiebronnen voor deze evaluatie. Anderzijds dienen de evaluatieresultaten ervan ook input te kunnen leveren voor toekomstige uitgavedoorlichtingen. Het is immers de bedoeling op basis van de ervaringen met VBH in Vlaanderen op regelmatige basis uitgavensdoorlichtingen op te zetten.

⁴⁶ Dit betreft interne documenten van het Departement EWI.

⁴⁷ De eerste twee uitgangspunten waren voordien ook al geldig, maar worden hier ter herinnering hernomen.

⁴⁸ Dit zou het ex-postluik in principe ook lichter moeten maken.

4.2 Doelstellingen, hoofdlijnen en beoogde resultaten van de evaluatie 2024 van ITG

4.2.1 Doelstellingen

De doelstellingen van (vooral het ex-postluik van) de geplande evaluatie staan vermeld in artikel 63 van het W&I-decreet (zie ook sectie 2.1), meer bepaald *“De Vlaamse Regering waakt erover dat de onderzoeksprestaties [van ITG] worden geëvalueerd, vóór het verstrijken van het lopende convenant, aan de hand van de in het convenant vooropgestelde strategische en operationele doelstellingen en indicatoren”*.

In §1 artikel 17 het convenant 2020-2024 wordt bovenstaande bepaling uit het W&I-decreet wat uitgebreider weergegeven, nl. *“In de eerste helft van 2024 wordt de uitvoering van dit convenant geëvalueerd aan de hand van de in het convenant vooropgestelde strategische en operationele doelstellingen en indicatoren. De evaluatieprocedure wordt gecoördineerd door het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie van de Vlaamse overheid. Bijzondere aandachtspunten kunnen worden vastgelegd voor deze evaluatie.”* en in §2 van datzelfde artikel worden verder de elementen aangegeven waarmee de evaluatie in het bijzonder rekening moet houden (cf. sectie 2.1).

In onderhavig plan van aanpak is de geplande evaluatie uitgewerkt, minstens rekening houdend met wat hierboven is vermeld, maar verder komen in de evaluatie ook nog andere elementen aan bod.

Zoals eerder aangegeven in sectie 4.1 is het de bedoeling om evolutie in de evaluatie te brengen. Dit geldt ook voor de evaluatie van ITG dat al meerdere keren werden geëvalueerd, nl. in 2012 en in 2018-2019⁴⁹.

Een specifieke aanpak voor de evaluatie 2024 van ITG is dan ook aangewezen met minstens een terugblik op de vorige evaluatie(s) die in de periode 2018-2019 werd(en) uitgevoerd.

4.2.2 Evaluatiedimensies

De geplande evaluaties worden opgezet vanuit meerdere dimensies:

- Ex post en ex ante.
- Intern (vanuit het oogpunt van het evaluatievoorwerp zelf) en extern (vanuit het oogpunt van de stakeholders/doelgroepen/klanten/andere actoren, met onder meer de Vlaamse beleidsmakers als belangrijke stakeholder).
- Op zich en vanuit het systeem perspectief. Dit laatste betekent onder meer rekening houdend met andere actoren/instrumenten en beleidsontwikkelingen en dit op verschillende beleidsniveaus en hun doelstellingenkaders (in eerste instantie het Wetenschaps- en Innovatiebeleid (hierna genoemd het W&I-beleidskader) en de hieraan verbonden beleidsdoelstellingen en vervolgens – waar relevant – van de opeenvolgende beleidskaders en hun doelstellingen waarin het W&I-beleidskader is ingebed)⁵⁰.
- Regionaal, nationaal en internationaal (in het bijzonder het EU-niveau).

⁴⁹ Zie <https://www.ewi-vlaanderen.be/onze-opdracht/strategisch-beleid/beleidsevaluaties/afgeronde-beleidsevaluaties/beleidsevaluaties-7>.

⁵⁰ Hiermee worden achtereenvolgens bedoeld: het EWI-beleidskader, het Vlaams beleidskader (onder meer OV en Gezondheid), Visie 2050 en Vizier 2030, Regional Innovation Scoreboard, federaal beleidskader, EU-kader en -beleid, en het internationaal beleidskader.

Deze evaluatiedimensies moeten doorheen het geheel van de evaluatie aan bod komen, maar worden niet altijd expliciet vermeld.

4.2.3 Hoofdpijnen van de evaluatie

Zoals in sectie 4.2.1 al werd verduidelijkt, zal de evaluatie van 2024 van ITG ruimer worden opgevat dan wat strikt genomen in de regelgeving is aangegeven en zal deze evaluatie zich zowel op het verleden als op de toekomst richten, waarbij een goed evenwicht tussen beide delen zal worden nagestreefd. Hieronder worden de hoofdpijnen/aandachtspunten voor deze beide onderdelen van de geplande evaluatie weergegeven.

4.2.3.1 Ex-postevaluatie

Bij de ex-postbeoordeling ligt de nadruk op de strategie (d.i. onder meer de onderzoeksstrategie, het valoriseren van de onderzoeksresultaten/academische kennis ten behoeve van de beleidsvorming in Vlaanderen) voor de periode 2019/2020-2024 en de realisatie ervan (onder meer in termen van activiteiten). Hierbij komen zowel de werking, de aansturing en governance en organisatorische aspecten aan bod, terwijl bij de beoordeling van de activiteiten de nadruk eerder zal liggen op de behaalde resultaten, de (wetenschappelijke, technologische, economische, maatschappelijke en beleidsmatige) effecten en impact, de samenwerking en synergiën met andere partijen, kwaliteit van het geleverde werk, interactie met stakeholders/doelgroepen/andere actoren, enz.

In dit deel van de evaluatie dat in hoofdzaak gericht is op de periode 2019-2023/2024 moeten behalve de reguliere elementen zoals vermeld in sectie 2.1, ook volgende elementen aan bod komen:

- Evolutie ten opzichte van de voorgaande evaluaties (2018-2019 voor wat betreft de onderzoeksopdracht en 2019 wat betreft de beheersovereenkomst⁵¹)
- Inhoudelijke werking, met onder meer aandacht voor:
 - Strategievorming/-bepaling en realisatie (beleids)doelstellingen (institutioneel en per (onderzoeks)departement)
 - Onderzoeksfocus (institutioneel en per (onderzoeks)departement)
 - Wetenschappelijke productie en valorisatie (technologisch, economisch, maatschappelijk, beleidsmatig)
 - Rol, positie en meerwaarde
 - Impact mondiale situatie op het vlak van ziekte (covid, apenpokkenvirus, enz.) en gezondheid
- Werking, organisatie en governance, met onder meer aandacht voor:
 - Werking bestuursorganen (i.h.b. de Wetenschappelijke Raad van Advies)
 - Relatie tot andere beleidsdomeinen (algemeen en in het bijzonder OV) en -niveaus (o.m. federaal en internationaal)
- Financiële aspecten, waaronder:
 - Strategie versus beschikbare middelen
 - Hefboomwerking
- Resultaten en impact (wetenschappelijk, technologisch, economisch, maatschappelijk en beleidsmatig)
- Samenwerking/afstemming/synergie met doelgroepen, andere actoren en belanghebbenden (in het bijzonder (Vlaamse) beleidsactoren)

⁵¹ Dit laatste voor zover het relevant is voor (de evaluatie van) de onderzoeksopdracht van ITG.

- Inpassing in en bijdragen aan de opeenvolgende beleidskaders en hun doelstellingen (W&I, EWI, Vlaams beleid (onder meer OV en Gezondheid), Visie 2050, Vizier 2030, federaal, EU-beleid (algemeen en EDCTP⁵² in het bijzonder), internationaal) – **systemeblik**.

4.2.3.2 Ex-ante-evaluatie

Het ex-antelook van deze evaluatie is even belangrijk als het ex-postlook ervan en heeft minstens betrekking op de periode 2025-2029. Dit look van de evaluatie beoogt een maximaal leereffect voor alle betrokken partijen⁵³ en zal onder meer gebaseerd zijn op een SWOT-analyse betrokken op het ex-postlook van de evaluatie en verder onder meer steunen op de toekomstplannen van ITG (cf. het ontwerp van strategisch plan/beleidsplan oftewel het ex-antelook van de zelfevaluatie dat ITG als onderdeel van deze evaluatie moet opstellen) en van de Vlaamse overheid. Tevens dient dit look van de evaluatie ook gekaderd te worden in de opeenvolgende (beleids)systemen en hun doelstellingenkaders.

Dit look van de evaluatie is dus minstens gericht op de periode 2025-2029 en heeft onder meer aandacht voor (en dit telkens zowel vanuit het oogpunt van het evaluatievoorwerp zelf als vanuit beleidsoogpunt):

- Inhoudelijke werking in functie van opeenvolgende beleidskaders en hun doelstellingen, met aandacht voor:
 - Strategievorming/-bepaling en vooropgestelde beleidsdoelstellingen ((institutioneel en per (onderzoeks)departement)
 - Onderzoeksfocus (institutioneel en per (onderzoeks)departement)
 - Rol, positie en meerwaarde met in het bijzonder de differentiërende rol die ITG in de toekomst kan spelen
 - Beoogde resultaten en impact (wetenschappelijk, socio-economisch en onder meer ook “paden naar maatschappelijke impact”, maar in ieder geval ook beleidsmatig en dit laatste ten aanzien van de opeenvolgende beleidsniveaus)
 - (Geldende) Regelgeving
- Financiële werking/aspecten
- Samenwerking/afstemming/synergie met doelgroepen, andere actoren en belanghebbenden (in het bijzonder (Vlaamse) beleidsactoren)
- Toekomstige governance en aansturing (i.h.b. interne afstemming, samenwerking, externe opvolging⁵⁴ (o.m. met ook kwalitatieve indicatoren, enz.) of andere leverbaarheden)
- Inpassing in en bijdragen aan de opeenvolgende beleidskaders en hun doelstellingen (W&I, EWI, Vlaams beleid (onder meer OV en Gezondheid), Visie 2050, Vizier 2030, federaal beleid, EU-beleid (algemeen en EDCTP in het bijzonder), internationaal) – **systemeblik**.

4.2.4 Beoogde resultaten van de evaluatie

Als resultaten van de evaluatie worden minstens verwacht:

1. Analyse en beoordeling van (minstens) de periode van 2019 tot op vandaag in termen van:

⁵² European & Developing Countries Clinical Trials Partnership – zie <https://www.edctp.org/>.

⁵³ Met name de ITG zelf, maar ook de Vlaamse overheid in het algemeen en het beleidsdomein EWI en haar beleidsmakers in het bijzonder.

⁵⁴ Door de Vlaamse overheid.

- a) De mate waarin en de wijze waarop ITG de vooropgestelde doelstellingen heeft gehaald en het strategische plan (in de periode 2019/2020-2023) heeft uitgevoerd of dit zal doen tegen het einde van 2024.
 - b) De mate waarin en de wijze waarop de middelen werden aangewend voor de realisatie van het strategisch plan, de doelstellingen en de opdrachten/taken van ITG.
 - c) De werking en governance van ITG (zowel intern als extern), met bijzondere aandacht voor de interne werking en organisatie, de strategievorming, de dienstverlening (algemeen en in het bijzonder in de vorm van beleidsmatige ondersteuning) voor en de samenwerking met de Vlaamse overheid, de inzet van de beschikbare middelen (onder meer in functie van efficiëntie en effectiviteit), de (eventuele) hefboomwerking, de rapportering, enz.
 - d) De rol, positie en meerwaarde van ITG in het ruime beleidskader en t.a.v. andere actoren en/of beleidsinstrumenten (met betrekking tot onderzoek en innovatie, maar ook wat betreft de relatie onderwijs-onderzoek en dit waar relevant).
 - e) De impact/gevolgen van de evoluerende maatschappelijke en beleidsmatige context (algemeen en de mondiale context op het vlak van ziekte en gezondheid in het bijzonder) op de werking van ITG (inhoudelijk, organisatorisch, financieel), enz.
 - f) De prestaties, resultaten en impact van ITG en dit op verschillende vlakken (wetenschappelijk, economisch, maatschappelijk en beleidsmatig, met bijzondere aandacht voor de wetenschappelijke output en beleidsmatige output/ondersteuning/valorisatie) en verder zowel lokaal, regionaal, nationaal als internationaal.
 - g) Samenwerking/afstemming/synergie/complementariteit en dit zowel vanuit een intern als een extern perspectief.
 - h) De evolutie (o.m. in termen van werking, organisatie, personeelsbeleid samenwerking, strategievorming, governance, enz.) die ITG sinds de vorige evaluatie(s) heeft doorgemaakt en in het bijzonder de wijze waarop rekening werd gehouden met de conclusies en aanbevelingen van de vorige evaluatie(s).
 - i) Systeemblik: inpassing in en bijdrage tot de doelstellingenkaders op verschillende niveaus (Vlaamse W&I-beleid, EWI-beleid, Vlaams beleid (onder meer OV en Gezondheid), Visie 2050 en Vizier 2030, federaal beleid, Regional Innovation Scoreboard, EU-doelstellingen (algemeen en waaronder ook de Europese ontwikkelingen op het vlak van “evidence-informed policy making”, kennisvalorisatie, research assessment en attractieve onderzoekscarrières o.a. via “intersectorale mobiliteit” (zie ook sectie 3.2.2)), evenals EDCTP) en de Grand Challenges en ruimer).
2. Analyse en beoordeling ten aanzien van minstens de periode 2025-2029 en dit wat betreft:
- a) De toekomstplannen van ITG in termen van:
 - i. Strategie, doelstellingen, ambities en prestaties.
 - ii. Wetenschappelijke, technologische, economische, maatschappelijke en beleidsmatige ambities en vooropgestelde paden naar impact.
 - iii. Toekomstige beleidsondersteuning.
 - iv. Toekomstige werking, aansturing en opvolging.
 - v. Financiële implicaties.
 - b) Toekomstplannen ITG versus Vlaamse beleidsambities/kennisbehoeften voor de toekomst.

- c) Toekomstige rol, positie en meerwaarde van ITG ten aanzien van de Vlaamse beleidsmakers, in het ruime beleidskader en t.a.v. andere actoren en/of beleidsinstrumenten (in de eerste plaats met betrekking tot onderzoek en innovatie, maar ook ruimer (over beleidsdomeinen heen en rekening houdend met alle opdrachten/taken).
- d) Systeemblik: toekomstige inpassing in en bijdrage tot de doelstellingenkaders op verschillende niveaus (Vlaamse W&I-beleid, EWI-beleid, Vlaams beleid (onder meer OV en Gezondheid), Visie 2050 en Vizioer 2030, federaal beleid, Regional Innovation Scoreboard (RIS), EU-doelstellingen (algemeen en waaronder ook de Europese ontwikkelingen op het vlak van “evidence-informed policy making”, kennisvalorisatie, research assessment en attractieve onderzoekscarrières o.a. via “intersectorale mobiliteit” (zie ook sectie 3.2.2)), evenals EDCTP) en de Grand Challenges en ruimer).

3. Conclusies en aanbevelingen.

De evaluatie 2024 van ITG moet leiden tot een eindrapportering waarin conclusies en aanbevelingen betreffende de toekomst zijn opgenomen en de resultaten van deze evaluatie zullen meegenomen worden bij de toekomstige beleidsvorming (op de onderscheiden niveaus) wat betreft ITG.

5 Krijtlijnen en draagwijdte van de evaluatie

5.1 Inhoudelijk en tijds kader

De evaluatie 2024 (van de onderzoeksopdracht) van ITG moet – zoals ook blijkt uit hoofdstuk 4 hierboven – ruimer worden opgevat dan wat strikt genomen is aangegeven in de relevante regelgeving (W&I-decreet, convenant 2020-2024, beheersovereenkomst 2020-2024, enz.) en bovendien moet de evaluatie rekening houden met de beleidsontwikkelingen en de evolutie in de beleidscontext en dit op verschillende (beleids)niveaus.

De inhoudelijke elementen van de evaluatie van ITG werden in grote lijnen opgesomd in de doelstellingen en de verwachte resultaten ervan die in sectie 4.2 werden geschetst en worden verder verduidelijkt in hoofdstuk 6.

Het geheel van de evaluatie dient uiterlijk tegen 30 juni 2024 te zijn voltooid.

5.2 Relevante evaluaties/studies in deze context

De evaluatie 2024 van de onderzoeksopdracht van ITG zal, zoals eerder aangehaald (zie sectie 1.6), parallel verlopen met de evaluatie van de beheersovereenkomst 2020-2024. Deze laatste evaluatie wordt uitgevoerd onder het beheer van de bevoegde administratie van het beleidsdomein OV. Het is de bedoeling om deze twee evaluaties van ITG zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen.

In 2022 en 2023 werden binnen het beleidsdomein EWI ook een aantal evaluaties/studies uitgevoerd waarvan de resultaten belangrijk kunnen zijn voor de evaluatie van ITG, zoals de evaluaties van financieringsinstrumenten voor onderzoek (onder meer BOF en IOF), van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO), de onderzoekersbevraging 2022, enz.⁵⁵

5.3 Input van (de vertegenwoordigers van) het evaluatievoorwerp

De evaluatie zal onder meer gebruik maken van een zelfevaluatie opgesteld door vertegenwoordigers van ITG, die zal bestaan uit een ex-postluik en een ex-anteluik.

De verwachte zelfevaluatie over de onderzoeksopdracht kan worden opgesteld op basis van een richtlijn/leidraad, aangereikt door (de evaluatiecel van) het Departement EWI. Deze richtlijn/leidraad omvat een aantal hoofdthema's die betrekking hebben op het verleden en op de toekomst en wordt in detail weergegeven als Bijlage 1.

ITG wordt in de eerste helft van 2024 echter ook geëvalueerd in relatie tot de beheersovereenkomst 2020-2024 en in dit kader wordt ook een zelfevaluatie verwacht.

ITG heeft ervoor geopteerd om een geïntegreerde zelfevaluatie op te stellen om een zo volledig mogelijk beeld te geven. Evenwel zal bij het uitwerken van de zelfevaluatie ook een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de respectievelijke decretale opdrachten, zodat de zelfevaluatie niet alleen ten behoeve van beide evaluaties kan worden aangewend, maar het ook duidelijk is welk onderdeel/welke onderdelen het meest van belang is/zijn voor de respectievelijke evaluatie én voor de respectievelijke beleidsdomeinen.

Er werd met ITG afgesproken dat de verwachte zelfevaluatie zal opgeleverd worden conform de voorziene timing. Deze timing wordt weergegeven in sectie 7.2.5.

⁵⁵ Zie voor een overzicht: <https://www.ewi-vlaanderen.be/onze-opdracht/strategisch-beleid/overzicht-van-alle-evaluaties>.

Verder dient zowel bij de uitvoering van de evaluatie van ITG als bij het opstellen van de verwachte zelfevaluatie ook telkens de systeemdimensie in rekening te worden gebracht (cf. ook secties 4.2.2, 4.2.3 en 4.2.4).

6 Evaluatieluiken

Rekening houdend met de hogervermelde doelstellingen en beoogde resultaten van de evaluatie van ITG (zie hoofdstuk 4), dient deze evaluatie minstens te bestaan uit onderstaande evaluatieluiken. De gekozen evaluatieonderwerpen (per luik) zijn niet altijd even strikt van elkaar te scheiden. Overlappendingen tussen de luiken zijn dan ook niet uitgesloten.

Tevens is het belangrijk om er rekening mee te houden dat de evaluatie wordt opgezet vanuit de evaluatiedimensies die in sectie 4.2.2 werden onderscheiden.

Behalve de ex-post- en ex-antedimensies die expliciet worden weergegeven in de afzonderlijke onderdelen van de evaluatie (zie de delen hierna), lopen de genoemde dimensies doorheen alle onderscheiden evaluatieluiken en worden ze enkel geëxpliciteerd waar nuttig en relevant. Specifiek aandachtspunt hierbij is de externe dimensie en meer bepaald vanuit beleidsoogpunt. De evaluatie waarvan sprake in onderhavig plan van aanpak heeft weliswaar betrekking op de onderzoeksopdracht van ITG (cf. W&I-decreet en convenant 2020-2024), maar deze opdracht kan niet geheel los gezien worden van de “reguliere” opdracht van ITG als instelling voor postinitieel onderwijs (cf. Codex Hoger Onderwijs en beheersovereenkomst 2020-2024).

Verder is het ook de bedoeling dat de evaluatie voldoende aandacht heeft voor de vorige evaluaties (nl. de evaluatie 2018-2019 van de onderzoeksopdracht van ITG en de evaluatie 2019 van de beheersovereenkomst 2015-2019), de mate waarin en op welke wijze rekening werd gehouden met de conclusies en aanbevelingen uit deze evaluaties (en dit zowel door de beleidsmakers als door (de vertegenwoordigers van) het evaluatievoorwerp) en waarom (niet), wat daaruit werd geleerd en geïmplementeerd en waarom (niet) en de evolutie die sinds het afronden van deze evaluaties kan worden vastgesteld. Dit aspect wordt in de evaluatieluiken die hierna worden uitgewerkt niet expliciet vermeld, maar dient wel te worden meegenomen bij de uitvoering ervan.

Tot slot dient – waar nuttig en relevant – bij de uitvoering van de evaluatie van de onderzoeksopdracht ook aandacht te zijn voor “aanpalende evaluaties”, zoals uiteraard – en zoals eerder vermeld – de parallel lopende evaluatie van de beheersovereenkomst 2020-2024 – en voor eerder uitgevoerde evaluaties en/of studies (cf. sectie 5.2), en dit onder meer als element van de systeemdimensie die in de evaluatie van ITG moet worden meegenomen.

6.1 Ex-postluik van de evaluatie van ITG

6.1.1 *Evaluatie van de beleidsplanning en -realisatie/Rol, positie en meerwaarde van ITG*

Om de onderzoeksopdracht te kunnen uitvoeren, formuleert ITG een onderzoeksbeleidsplan. Dit onderzoeksbeleidsplan loopt over een periode van vijf jaar, overeenkomstig de periode waarop het convenant betreffende de onderzoeksopdracht van ITG dat conform het W&I-decreet moet worden afgesloten, betrekking heeft. Het onderzoeksbeleidsplan beschrijft de strategie, doelstellingen en activiteiten die ITG voor die periode voor haar onderzoeksopdracht naar voren schuift. ITG kadert haar onderzoeksbeleid/-strategie in het/de institutionele beleid/strategie.

Dit luik van de evaluatie omvat een inhoudelijke analyse en boordeling over de periode 2019/2020-2024, van zowel de strategische beleidsplanning/strategievorming op onderzoeksvlak als van de eigenlijke uitvoering van het onderzoeksbeleidsplan, de realisatie van de doelstellingen en/of geformuleerde ambities, en dit rekening houdend met onder meer de eventuele bijstellingen die in de beleidsplanning zijn gebeurd en met evoluties in de onderzoeks- en beleidscontext (interne blik). Aandachtspunten hierbij zijn onder meer de wijziging aan het convenant door het

addendum (zie sectie 3.2.2) dat onder meer een invloed had op de streefwaarden van de in het convenant opgenomen KPI's. Daarnaast was er ook de impact van de mondiale en lokale gezondheidssituatie die in de afgelopen periode is ontstaan, onder meer door de covid-pandemie en de uitbraak van het apenpokkenvirus. Verder dient bijzondere aandacht te gaan naar de mate waarin en de wijze waarop de (initiële) doelstellingen en/of ambities werden gerealiseerd of verwacht mag worden dat deze gerealiseerd zullen worden tegen eind december 2024. Een analyse en beoordeling waarom doelstellingen eventueel niet werden gerealiseerd is belangrijk. Een ander aandachtspunt bij de analyse en beoordeling van de beleidsplanning en -realisatie betreft de rol en bijdrage van de geledingen van ITG bij de beleidsplanning en -realisatie en dit alles met het oog op het optimaliseren van de werking, de resultaten en de impact.

De analyse en beoordeling dienen te worden uitgewerkt tegen de achtergrond van de beleidscontext en het systeem/de systemen waarin ITG is ingebed. Hierbij wordt trapsgewijs uitgegaan van het Vlaamse W&I-systeem (en -beleid(splannen) en de geldende regelgeving) met zijn actoren, instrumenten, programma's en doelstellingenkaders, het EWI-beleid, Vlaamse beleid (onder meer wat betreft de beleidsdomeinen OV en Gezondheid) en de hierbij horende actoren, instrumenten en doelstellingenkaders (cf. Visie 2050, Vizier 2030 en de Regional Innovation Scoreboard (RIS)), het federale beleid, het EU-beleid en -doelstellingen (algemeen, maar ook de ontwikkelingen op het vlak van "evidence-informed policy making", kennisvalorisatie, research assessment, het promoten van attractieve onderzoekscarrières, o.a. via "intersectorale mobiliteit" (zie ook sectie 3.2.2)⁵⁶.

Bijzondere aandacht moet gaan naar de globale doelstellingen (o.a. Grand Challenges), global health en de participatie in EDCTP³ in het bijzonder en eventuele rol in andere Europese partnerschappen (One Health – Antimicrobial Resistance (AMR)⁵⁷, One health - Animal Health, Be Ready) of Health Emergency Preparedness and Response (HERA)⁵⁸. Er wordt met andere woorden ook verwacht dat voor de beschouwde periode wordt nagegaan in welke mate de vooropgestelde strategie en de hieraan verbonden strategische doelstellingen pasten in en hebben bijgedragen aan de doelstellingen van de eerder vermelde (beleids)kaders en -niveaus (externe blik of ITG bekeken binnen de vermelde systemen) en dit in relatie tot andere relevante actoren, instrumenten en instellingen binnen deze kaders en niveaus. Specifiek en vanuit het oogpunt van de Vlaamse overheid wordt ook een beoordeling en analyse verwacht van de beleidsmatige ondersteuning die ITG tot nu toe aan die overheid heeft geleverd.

Verder wordt ook een financiële analyse verwacht van de aanwending en verantwoording van de middelen die in de beschouwde periode aan ITG werden toegekend ter realisatie van de doelstellingen en opdrachten (en dit onder meer in termen van personeel en werking, in termen van gender en diversiteit, in termen van efficiëntie en effectiviteit, maar ook in termen van zowel eigen middelen, middelen afkomstig van de Vlaamse overheid (basissubsidie (convenant), maar ook ruimer (cf. bv. beheersovereenkomst)) als andere middelen) en hoe deze werden ingezet (onder meer per entiteit en thematisch, maar ook per uitgavencategorie). Deze verwachte analyse en beoordeling dienen op een hoog aggregatieniveau te gebeuren. Het is dus niet de bedoeling om een diepgaande financiële analyse (audit) uit te voeren, maar om in kaart te brengen welke de inkomsten en uitgaven van ITG waren in de periode sinds 2019, hoe de beschikbare middelen werden aangewend en hoe dit werd verantwoord. Bijzondere aandacht dient hierbij besteed te

⁵⁶ Dit voor zover en waar al van toepassing.

⁵⁷ Zie https://health.ec.europa.eu/antimicrobial-resistance/eu-action-antimicrobial-resistance_nl.

⁵⁸ https://health.ec.europa.eu/health-emergency-preparedness-and-response-hera_en

worden aan (eventuele) hefboomwerking van de (Vlaamse) subsidies ten aanzien van andere financieringsbronnen ter ondersteuning van de realisatie van de doelstellingen en/of de uitvoering van de activiteiten.

In dit onderdeel kunnen vanuit de analyse en beoordeling van de beleidsplanning en -realisatie ook de rol, positie en meerwaarde van ITG bepaald worden en dit zowel binnen het onderzoekslandschap in Vlaanderen in het algemeen en in relatie tot het hogeronderwijslandschap in het bijzonder, als ruimer. Dit laatste wordt minstens uitgewerkt binnen de evoluerende beleidscontext als voor de opeenvolgende systemen, en dit in termen van (de bijdrage tot de) realisatie van doelstellingen hiervan en ten aanzien van andere relevante actoren en instrumenten in deze systemen. Hierbij dienen de rol, positie en meerwaarde van ITG ook gekaderd (en geanalyseerd en beoordeeld) te worden ten opzichte van andere instellingen en/of instrumenten en/of programma's en/of structuren binnen het Vlaamse W&I-systeem en ruimer om onder meer die rol, positie en meerwaarde te verduidelijken. De samenwerking en/of afstemming met en de complementariteit/synergie t.a.v. andere actoren, met in het bijzonder andere kennisinstellingen (minstens op het vlak van levenswetenschappen, maar ook ruimer) en de beleidsactoren en de overheid (Vlaams/ruimer), enz. en wat betreft bepaalde beleidsthema's/-initiatieven dienen te worden geanalyseerd en beoordeeld. Aandachtspunten hierbij zijn de relaties met en de acties t.a.v. de doelgroepen/klanten, de relaties met stakeholders (afstemming, synergie, complementariteit), in het bijzonder met de Vlaamse beleidsactoren/overheid, maar ook ruimer⁵⁹ en ten aanzien van beleidsthema's/-initiatieven die van belang zijn voor ITG.

Op een hoger aggregatieniveau dienen ook de rol, positie en meerwaarde van ITG in de federale, Europese en internationale beleidscontext te worden geanalyseerd en beoordeeld, waarbij bovenstaande aspecten/elementen – en dit waar nuttig en relevant – aan bod moeten komen.

Specifiek aandachtspunt doorheen dit onderdeel – en zoals hoger al aangehaald - zijn de bijkomende “opdrachten” aan ITG (cf. mondiale ontwikkelingen op het vlak van gezondheid en ziektes en het addendum aan het convenant – zie ook supra) en de (eventuele) impact hiervan op de aspecten die in dit onderdeel zijn opgenomen (bv. wat betreft de beleidsvoering, beleidsrealisatie en/of -bijstelling, rol, positie en meerwaarde).

Een vergelijking met de voorgaande (beheers)periode (2014-2019) en met de voorgaande evaluatie(s) wordt ook verwacht voor alle elementen vermeld in dit luik en dit rekening houdend met onder meer de wijzigingen in de relevante regelgeving, de evolutie in de beleidscontext, enz. Waar nuttig en relevant wordt een vergelijking met vergelijkbare buitenlandse initiatieven verwacht.

6.1.2 Evaluatie van de werking, aansturing en governance van ITG

In dit onderdeel is het de bedoeling dat de werking, aansturing en governance (ten aanzien) van ITG over de afgelopen periode worden onderzocht en beoordeeld en dit in het licht van zowel de strategische beleidsplanning als de evoluerende beleidscontext (cf. (wijzigingen) regelgeving, enz.). De analyses en beoordelingen die in dit onderdeel worden verwacht, hebben vooral betrekking op de organisatie, de beleidsvoering (d.i. personeelsbeleid, financieel beleid, communicatiebeleid, enz.), de eigenlijke werking, aansturing, governance, enz. (ten aanzien) van ITG. Hierbij kan en moet ook

⁵⁹ De ruimere systeemcontext wordt hoger geschetst en dient meegenomen te worden in de analyse en beoordeling.

een onderscheid gemaakt worden tussen het interne en het externe perspectief op de werking, aansturing en governance (ten aanzien) van ITG.

Het interne perspectief heeft in hoofdzaak betrekking op de interne werking, governance en aansturing (i.h.b. hoe de diverse bestuursorganen en andere fora (bv. algemene raad, Wetenschappelijke Raad van Advies) functioneren en bijdragen aan de werking). Hierbij dient ook bijzondere aandacht te worden besteed aan de impact op deze interne werking, governance en aansturing ten gevolge van de gewijzigde regelgeving (bv. addendum aan het convenant) en van de evoluerende beleidscontext, maar ook aan onderlinge samenwerking/afstemming/complementariteit/synergie binnen ITG. Hierbij dient dus onder meer aan bod te komen op welke wijze ITG als geheel georganiseerd is, maar ook per geleding/entiteit, hoe de coördinatie, onderlinge samenwerking en/of afstemming verloopt, enz.

Andere aspecten die binnen dit interne perspectief geanalyseerd en beoordeeld moeten worden, zijn onder meer de kwaliteitsbewaking en de aanvullende opdrachten die ITG heeft gekregen (cf. artikel 11 van het convenant 2020-2024).

Het externe perspectief heeft eerder betrekking op de werking, aansturing en governance (ten aanzien) van ITG en dit onder meer vanuit (het Vlaams) beleidsoogpunt. Vanuit het extern perspectief – en dit in eerste instantie wat betreft de bevoegde minister/het Departement EWI als subsidieverstrekker voor de onderzoeksopdracht - is de werking, governance en aansturing geregeld in de regelgeving en heeft onder meer betrekking op de rapportering en verantwoording die ITG moet voorleggen en die onder meer gebruikt worden voor de jaarlijkse opvolging door het Departement EWI. Vanuit dat oogpunt wordt verwacht dat zowel de regelgeving geanalyseerd en beoordeeld worden als de opvolging door het Departement EWI over de afgelopen periode. Daarnaast zijn er - wat betreft dit externe perspectief - aspecten in de werking, governance en aansturing die beïnvloed worden door andere (beleids)actoren en/of beleidsacties en die in dit onderdeel geanalyseerd en beoordeeld moeten worden. Dit betreft in het bijzonder het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en de onderlinge afstemming tussen en de opvolging door beide beleidsdomeinen (EWI en OV) ter zake⁶⁰ en dit onder meer met het oog op administratieve vereenvoudiging.

Een ander aspect van de werking, aansturing en governance (ten aanzien) van ITG, is de financiering ervan. De analyses en beoordelingen die in dit verband worden verwacht, worden in sectie 6.1.1 al toegelicht, maar dienen ook te worden afgestemd op de elementen vermeld in dit luik van de evaluatie.

Tot slot dient ook de systeemdimensie⁶¹ bij de analyse en beoordeling van de werking, aansturing en governance te worden meegenomen, met bijzondere aandacht voor het federale en het Europese kader en met de relevante beleidsontwikkelingen op dit vlak.

Een vergelijking met de voorgaande (beheers)periode (2014-2019) en met de voorgaande evaluatie(s) wordt ook verwacht, waarbij alle elementen vermeld in dit luik in overweging genomen worden en waarbij rekening gehouden wordt met onder meer de wijzingen in de relevante regelgeving, de evolutie in de beleidscontext, enz. Waar nuttig en relevant wordt een vergelijking met vergelijkbare buitenlandse initiatieven verwacht.

⁶⁰ Bv. wat betreft de verantwoording die ITG in het kader van het geheel van de vigerende regelgeving moet afleggen en in eerste instantie aan verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid, maar ook ruimer (systeemblik).

⁶¹ De relevante opeenvolgende systemen waarin ITG is ingebed, worden weergegeven in sectie 6.1.1.

6.1.3 Evaluatie van de resultaten, prestaties en impact van ITG

In dit onderdeel wordt een analyse en beoordeling verwacht van de resultaten, prestaties en (wetenschappelijke, technologische, economische, maatschappelijke en beleidsmatige (bv. in termen van (beleids)agendabepaling)) impact die ITG in de voorbije periode heeft gerealiseerd of nog zal realiseren tegen eind 2024. Hierbij is het niet de bedoeling om enkel in te gaan op de meer kwantitatieve resultaten, maar vooral op de kwalitatieve realisaties, hun relevantie en op de gerealiseerde impact.

Specifiek wordt een analyse en beoordeling verwacht van de resultaten (bv. wetenschappelijke output, valorisatie, internationale, technologische, economische, maatschappelijke en beleidsmatige impact) die de middelen hebben opgeleverd en dit zowel voor ITG zelf als voor de klanten/doelgroepen/belanghebbenden, en dit ook binnen de bredere (internationale) onderzoeks- en beleidscontext. Verder is het ook de bedoeling dat wordt geanalyseerd en beoordeeld of er een hefboomeffect merkbaar is van de middelen (bv. ten opzichte van het verwerven van externe/Europese fondsen) en of de middelen mogelijkheden hebben gecreëerd wat betreft het opzetten en (verder) uitbouwen van (bestaande) samenwerkingsverbanden (in Vlaanderen en daarbuiten).

Verder dienen de bekomen resultaten, prestaties en impact ook geanalyseerd en beoordeeld te worden vanuit een systeemperspectief en meer bepaald aan welke beleidskaders en hun doelstellingen door en via ITG werd bijgedragen. Hierbij wordt trapsgewijs uitgegaan van het W&I-beleid, het EWI-beleid, het globale Vlaams beleid (incl. Visie 2050 en Vizier 2030 en de RIS), het federale beleid, het EU-beleid (algemeen, maar ook de ontwikkelingen op het vlak van “evidence-informed policy making”, kennisvalorisatie, research assessment, het promoten van attractieve onderzoekscarrières, o.a. via “intersectorale mobiliteit” (zie ook sectie 3.2.2)⁶² en wat betreft EDCTP in het bijzonder) en de globale doelstellingen (o.a. Grand Challenges) en ruimer.

Een vergelijking met de voorgaande (beheers)periode (2014-2019) en met de voorgaande evaluatie(s) wordt ook verwacht voor alle elementen vermeld in dit luik en dit rekening houdend met onder meer de wijzingen in de relevante regelgeving, de evolutie in de beleidscontext, enz. Waar nuttig en relevant wordt een vergelijking met vergelijkbare buitenlandse initiatieven verwacht.

6.1.4 SWOT-analyse

Op basis van de voorgaande luiken en rekening houdend met de onderscheiden evaluatiedimensies (cf. sectie 4.2.2), wordt verwacht dat er een SWOT-analyse wordt opgesteld. Verder wordt verwacht dat deze SWOT-analyse vergeleken wordt met de analyse van de vorige evaluatie(s). Er dient hierbij rekening gehouden te worden met de evoluties in de onderzoeks- en beleidscontext en in de maatschappelijke context (cf. mondiale ontwikkelingen op het vlak van gezondheid en ziekte) en de vastgestelde evolutie dient verder te worden geanalyseerd en beoordeeld.

⁶² Dit voor zover en waar al van toepassing.

6.2 Ex-antelook van de evaluatie van ITG

Het ex-antelook van deze evaluatie is even belangrijk als het ex-postluik ervan en heeft minstens betrekking op de periode 2025-2029. Dit luik van de evaluatie beoogt een maximaal leereffect voor alle betrokken partijen⁶³ en zal onder meer gebaseerd zijn op een SWOT-analyse uitgewerkt op basis van het ex-postluik van de evaluatie en verder onder meer steunen op de toekomstplannen van ITG (cf. het ontwerp van onderzoeksbeleidsplan, m.a.w. het ex-antelook van de zelfevaluatie die ITG in het kader van deze evaluatie moet opstellen) en van de Vlaamse overheid (beleidsdomein EWI). Tevens dient dit luik van de evaluatie ook gekaderd te worden in de opeenvolgende (beleids)systemen en hun doelstellingenkaders⁶⁴.

De ex-ante-evaluatie van ITG dient te worden uitgevoerd rekening houdend met de onderscheiden evaluatiedimensies (zie sectie 4.2.2) en wordt dus minstens vanuit het oogpunt van ITG zelf als vanuit dat van de beleidsmakers, belanghebbenden, klanten, enz. uitgevoerd. Verder dient de ex-ante-evaluatie ook rekening te houden met de huidige beleids-, onderzoeks-, valorisatie- en innovatiecontext (en dit zowel regionaal, nationaal/federaal, Europees en internationaal) en de regelgeving enerzijds en de te verwachten evoluties in de beleids-, onderzoeks-, valorisatie- en innovatiecontext anderzijds, maar ook ruimer te worden ingevuld (cf. systeemdimensie in het algemeen en de relatie tot andere beleidsdomeinen/-thema's (en dit op de verschillende beleidsniveaus) in het bijzonder).

Dit deel van de evaluatie dient toekomstgericht te worden ingevuld en moet zich richten op een analyse en beoordeling van de vooropgestelde strategie specifiek op het vlak van onderzoek maar ook in relatie tot de andere (decreta)le opdrachten, en de hieraan verbonden doelstellingen, ambities en prestaties/resultaten en op de te realiseren wetenschappelijke, technologische, economische, maatschappelijke en beleidsmatige impact. Specifiek voor de beoogde impact wordt verwacht dat er in het kader van deze evaluatie (ook) strategieën worden ontwikkeld en voorgesteld gericht op het realiseren van impact ("paden naar impact") op de hogervermelde domeinen, en dat deze vooropgestelde paden worden geanalyseerd en beoordeeld en dat er als element van de evaluatie ook mogelijke alternatieven worden voorgesteld.

De analyse en de beoordeling dient zich ook te richten op de toekomstige werking, aansturing en governance (ten aanzien) van ITG en dit zowel vanuit het interne als het externe perspectief. Wat het interne perspectief betreft, dienen aspecten als strategiebepaling (en onderzoeksfocus), personeelsplanning en -ontwikkeling (allebei onder meer op het vlak van gender en diversiteit), dienstverlening voor en samenwerking met belanghebbenden in het algemeen en de (Vlaamse beleidsmakers) in het bijzonder aan bod te komen. Hierbij dienen ook de beoogde inhoudelijke werking, de interne afstemming, samenwerking en synergie, de financiële onderbouwing, de (interne) opvolging (bv. onder de vorm van KPI's) enz. te worden geanalyseerd en beoordeeld. Aandachtspunten wat betreft de toekomstige inhoudelijke werking zijn onder meer de regelgeving in het algemeen en de mogelijkheden voor de uitbreiding van de onderzoeksopdracht, bv. zonder een addendum aan het convenant te moeten toevoegen, maar ook de toekomstige samenwerking/afstemming/complementariteit met andere actoren en wat betreft relevante beleidsthema's/-initiatieven.

⁶³ ITG op zich, maar ook de Vlaamse overheid in het algemeen en het beleidsdomein EWI en haar beleidsmakers in het bijzonder, evenals andere (Vlaamse) beleidsdomeinen zoals OV.

⁶⁴ Zoals in eerder aangegeven cascade.

Tevens dienen de vooropgestelde toekomstige werking, aansturing en governance vanuit een extern perspectief te worden geanalyseerd en beoordeeld. Specifiek worden hierbij de regelgeving en de externe opvolging met betrekking tot ITG vanuit een toekomstperspectief geanalyseerd en beoordeeld. Verder worden voor het externe perspectief voorstellen van mogelijke scenario's verwacht voor de efficiënte en effectieve (toekomstige) aansturing en opvolging ten aanzien van ITG (bv. onder de vorm van (kwalitatieve) KPI's of van (andere) leverbaarheden als onderdeel van de rapportering/externe opvolging) en dit in het bijzonder vanuit het standpunt van de Vlaamse overheid en met het oog op eenvoud, duidelijkheid, efficiëntie en transparantie.

Andere elementen die in dit luik van de evaluatie dienen te worden geanalyseerd en beoordeeld, zijn de toekomstmogelijkheden voor de interne samenwerking en afstemming/ complementariteit, de (externe) samenwerking en/of afstemming met en de complementariteit met andere actoren, met de beleidsactoren (Vlaams/ruimer), enz., maar ook met (ontluikende) beleidsthema's/-initiatieven die relevant zijn voor ITG en/of haar werking. Aandachtspunten hierbij zijn de relaties met en de acties ten aanzien van de doelgroepen/klanten, de relaties met stakeholders (afstemming, synergie, complementariteit), in het bijzonder met de Vlaamse beleidsactoren. De toekomstmogelijkheden op het vlak van meerwaarde niet alleen ten aanzien van klanten, doelgroepen en belanghebbenden maar ook ten aanzien van relevante (ontluikende) beleidsthema's/-initiatieven dienen in dit luik ook onderzocht te worden, waarbij bijzondere aandacht dient te gaan naar de Vlaamse overheid als belanghebbende en beleidsactor. Verder dienen ook de toekomstige regionale, nationale en internationale samenwerkingsmogelijkheden te worden onderzocht.

Verder kan worden onderzocht en beoordeeld welke nieuwe inhoudelijke waarde ITG zou kunnen bieden aan zijn huidige partners/klanten/doelgroepen/belanghebbenden en/of ten aanzien van (ontluikende) beleidsthema's/-initiatieven, met bijzondere aandacht voor de Vlaamse beleidsmakers en de Vlaamse beleidscontext (en -kaders). In essentie wordt verwacht dat voor de toekomst een mogelijke onderscheidende factor/eigenschap ("differentiator") wordt geïdentificeerd ten aanzien van (de middelen voor) ITG, om het verschil te kunnen maken/meerwaarde te bieden zowel op lokaal, regionaal, federaal als op internationaal vlak en om, samen met andere actoren, Vlaanderen prominenter op de kaart te zetten.

Tevens dient de toekomstige positionering van ITG - en dit onder meer in relatie tot andere (Vlaamse) instrumenten/instellingen/actoren - te worden onderzocht en beoordeeld (onder meer met het oog op efficiëntie en effectiviteit). Hieraan gerelateerd, dient ook de toekomstige inpassing in en bijdragen aan de opeenvolgende beleidskaders en hun doelstellingen (W&I, EWI, Vlaams beleid (onder meer voor wat betreft de beleidsdomeinen OV en Gezondheid) en de hierbij horende actoren, instrumenten en doelstellingenkaders (cf. Visie 2050, Vizier 2030 en de Regional Innovation Scoreboard (RIS)), het federale beleid, het EU-beleid en -doelstellingen (algemeen, maar ook de ontwikkelingen op het vlak van "evidence-informed policy making", kennisvalorisatie, research assessment, het promoten van attractieve onderzoekscarrières, o.a. via "intersectorale mobiliteit" (zie ook sectie 3.2.2)⁶⁵ en wat betreft EDCTP in het bijzonder) en de globale doelstellingen (o.a. Grand Challenges) en ruimer van ITG te worden geanalyseerd en beoordeeld.

Tot slot dient in het ex-antelook van deze evaluatie ook aandacht te zijn voor de mogelijke gevolgen van de uitgevoerde analyses en beoordelingen en de hieruit volgende conclusies en

⁶⁵ Dit voor zover en waar al van toepassing.

aanbevelingen op de huidige regelgeving en welke wijzigingen aan deze regelgeving zich dientengevolge opdringen of genoodzaakt zouden zijn.

6.3 Conclusies en aanbevelingen

Het geheel van de evaluatie van ITG moet leiden tot een eindrapportering die minstens een beschrijving van de beleidscontext omvat, een toelichting geeft over de evaluatiecontext en -aanpak, een overzicht omvat van de ingezette methodes en middelen, van de uitgevoerde analyses en de eraan verbonden beoordelingen en tot slot een aantal conclusies en aanbevelingen formuleert.

De eindrapportering moet beantwoorden aan de doelstellingen van de evaluatie en de beoogde resultaten opleveren (zie ook sectie 4.2.4) en moet tegemoetkomen aan alle elementen vermeld in de evaluatieluiken vermeld in hoofdstuk 6 en dit rekening houdend met de onderscheiden evaluatiedimensies (zie sectie 4.2.2). In de eindrapportering worden verder conclusies en aanbevelingen verwacht die zich richten naar ITG en naar de Vlaamse beleidsmakers.

7 Onderdelen van de evaluatie, methodologieën en planning

7.1 Onderdelen van de evaluatie en methodologieën

De evaluatie van ITG dient te bestaan uit een ex-postluik en een ex-anteluik en een goed evenwicht tussen beide luiken is essentieel bij de uitvoering ervan. Wat inhoudelijk aan bod moet komen in de evaluatie wordt toegelicht in hoofdstuk 6 van dit plan van aanpak.

De methodologieën die in de evaluatie minstens aan bod moeten komen, zijn:

- Documentenstudie.
- Interviews met/bevraging van betrokkenen, klanten, doelgroepen en relevante stakeholders en belanghebbenden.
- Een SWOT-analyse.
- Een plaatsbezoek en beoordeling (zowel ex post als ex ante) door een panel van experts.
- Een bibliometrische analyse (door ECOOM)
- Een internationale benchmark en dit onder meer met het oog op de (toekomstige) strategische inzet van ITG in zowel een regionale, federale als een internationale context, met bijzondere aandacht voor het EU-niveau.
- Toekomstgerichte methodologieën ter ondersteuning van het ex-anteluik van de evaluatie.
- Een systeembenadering (ex post en ex ante) van de omgeving en de beleidskaders waarin het evaluatievoorwerp zich bevindt.

De werkzaamheden in het kader van de evaluatie moeten leiden tot een eindrapportering waarvan de inhoud in grote lijnen is omschreven in sectie 6.3.

7.2 Evaluatieproces/-procedure en planning

7.2.1 Bronnen

Voor de uitvoering van beide evaluaties worden volgende bronnen als relevant beschouwd voor wat betreft het beleidsdomein EWI: het W&I-decreet, het convenant 2020-2024 betreffende de onderzoeksopdracht van ITG, de beleidsnota's en beleidsbrieven, de beleids- en begrotingstoelichtingen, VBH-rapportering, de evaluatierapporten van de voorgaande evaluaties, de rapportering die ITG heeft ingediend bij het Departement EWI, de zelfevaluatie die ITG zal opstellen (zie sectie 5.3), de resultaten van de onderzoekersbevraging die in 2022 in opdracht van het Departement EWI werd uitgevoerd (zie ook (het einde van) sectie 3.2.2), enz. Daarnaast dienen ook de relevante bronnen die betrekking hebben op andere beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid (OV in het bijzonder, maar ook Gezondheid) in overweging te worden genomen bij de uitvoering van de evaluatie. Het betreft onder meer de beleidsdocumenten, de regelgeving (onder meer de Codex Hoger Onderwijs en de beheersovereenkomst 2020-2024 tussen de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest en ITG), de VBH-rapportering, enz.

In het kader van deze evaluatie zullen de bevoegde Vlaamse beleidsactoren (in eerste instantie (de dossierbehandelaar(s) bij) het Departement EWI een toekomstvisie betreffende ITG opstellen. Deze toekomstvisie zal ook als bron ter beschikking gesteld worden aan de evaluatoren (zie sectie 7.2.2) en dient gericht ingezet te worden met het oog op een weloverwogen advies over de toekomst van ITG en dit zowel vanuit het oogpunt van de beleidsmakers als vanuit het oogpunt van ITG en haar geledingen.

7.2.2 Evaluatoren

Er zullen voor de evaluatie van de onderzoeksopdracht van ITG twee types van evaluatoren worden ingezet, met name een externe consultant en een panel van (internationale) experts. Beide types van evaluatoren voeren onafhankelijk hun eigen evaluatie(s) uit, maar beide processen interageren ook. Beide types van evaluatoren worden in de context van de evaluatie (van de onderzoeksopdracht) van ITG beschouwd als “gepaste evaluatie-organen”, vermeld in artikel 17, §5 van het convenant 2020-2024 betreffende de onderzoeksopdracht van ITG.

Noteer dat vanuit AVOHOKS en in het kader van de evaluatie van (de uitvoering van) de beheersovereenkomst 2020-2024 ook een evaluatiecommissie zal worden ingezet. Aangezien het de betrachting is van beide bevoegde administraties om de werkzaamheden in het kader van de uitvoering van beide evaluaties zo goed mogelijk af te stemmen, dient hiermee rekening te worden gehouden bij het procesverloop (zie sectie 7.2.3.2) van de evaluatie(s).

7.2.2.1 Externe consultant

De consultant zal worden aangesteld via de aanbesteding van een overheidsopdracht die betrekking heeft op de uitvoering van de evaluatie (van de onderzoeksopdracht) van ITG. De consultant zal deze evaluatie uitvoeren zoals omschreven in hoofdstuk 6 en dit rekening houdend met de doelstellingen en beoogde resultaten die voor deze evaluatie werden vooropgesteld (zie hoofdstuk 4).

Van de consultant wordt verwacht dat die bij de uitvoering van de opdracht de onderscheiden doelstellingen, beoogde resultaten, alsook de evaluatieluiken vertaalt in een eigen concrete en samenhangende aanpak en dit rekening houdend met de onderscheiden evaluatiedimensies. In het werkplan voor de uitvoering van de evaluatie dient de consultant methodologieën⁶⁶ aan te wenden die tegemoetkomen aan de doelstellingen van de evaluatie en leiden tot de beoogde resultaten ervan. Verder zal de consultant bij de uitvoering van de evaluatieopdracht een beroep moeten doen op verschillende vormen van expertise en diverse stakeholders moeten raadplegen om de opdracht tot een goed einde te kunnen brengen.

De consultant zal de opdracht uitvoeren in samenwerking met een samen te stellen panel van (internationale) experts en gebruik maken van de bevindingen van het panel bij het opstellen van de eindrapportering. Het rapport dat het panel zal opstellen, zal met andere woorden aangewend worden in de finale rapportering van de consultant over de evaluatie van ITG en moet ook integraal als bijlage bij deze eindrapportering gevoegd worden.

De consultant moet alle onderdelen van de evaluatie op zich nemen en minstens de bronnen aanwenden die ter beschikking staan van deze evaluatie. Verder moet de consultant in het kader van de evaluatie van ITG instaan voor de ondersteuning en begeleiding van het panel van experts en op basis van zijn eigen analyses en bevindingen een programma en evaluatie-opdracht (incl. evaluatie-onderwerpen en/of -vragen) voor het panel uitwerken.

7.2.2.2 Panel van (internationale) experts

Zoals al aangegeven in sectie 7.1, wordt in het kader van de evaluatie van ITG voorzien in de inzet van een panel van (minstens 4) (internationale) experts. Dit panel van experts dient in staat te zijn om ITG te beoordelen vanuit hoger geschetste invalshoeken én dient ook zicht te hebben op (de toekomst van) onderzoek en/of onderzoeks-, wetenschaps- en innovatiebeleid, op de

⁶⁶ Minstens de methodologieën vermeld in sectie 7.1.

beleidsontwikkelingen op het vlak van onderzoek in de domeinen waarin ITG actief is, maar ook ruimer. Het beschikken over ervaring in het (ondersteunen en/of vormgeven van) onderzoeks-, wetenschaps- en innovatiebeleid op het niveau van een regio of land of ruimer is een pluspunt.

Praktisch gezien zal het panel van experts een tweetal dagen worden ingezet en worden er panelsessies georganiseerd waarin in ieder geval de vertegenwoordigers van ITG gehoord en bevroegd worden, maar waarin dat minstens ook met de (Vlaamse) beleidsmakers (in de ruime zin) gebeurt en met andere stakeholders.

Het panel zal worden ondersteund en begeleid door de consultant die op basis van zijn voorafgaandelijke analyse en bevindingen een tussentijds rapport, een evaluatieopdracht en een concrete set van evaluatievragen voor het panel uitwerkt. Het panel van experts zal zich met andere woorden bij de uitvoering van zijn eigen evaluatie onder meer baseren op de voorbereidende werkzaamheden van de consultant, maar zal ook andere bronnen kunnen raadplegen⁶⁷.

Het panel van experts stelt een eigen rapport op dat zowel geïntegreerd wordt in het rapport van de consultant als er als bijlage aan wordt gehecht.

De samenstelling van het panel van experts zal gebeuren op basis van suggesties van zowel de dossierbehandelaar(s) van de afdeling Onderzoek⁶⁸ van het Departement EWI, van ITG⁶⁹ en van de externe consultant die voor de uitvoering van de evaluatie zal worden ingezet (zie ook sectie 7.2.2.1)⁷⁰. De samenstelling van het panel van experts moet gevalideerd worden door de stuurgroep die de evaluatie (van de onderzoeksopdracht) van ITG begeleidt (zie ook sectie 7.2.3.1) en de evaluatiecel van het Departement EWI staat in voor het aanstellen van het panel.

Conform de evaluatiepraktijk wordt er in het panel van experts minstens één expert opgenomen die betrokken was bij de vorige evaluatie, met name de evaluatie 2018-2019 van ITG.

7.2.3 Procesverloop

7.2.3.1 Begeleiding van de evaluatieopdracht

De evaluatie van ITG wordt begeleid door een stuurgroep. In deze stuurgroep zullen vertegenwoordigers van het Departement EWI (met name van de evaluatiecel binnen de afdeling Strategie en Coördinatie en van de afdeling Onderzoek) worden opgenomen. Verder wordt in deze stuurgroep ook een vertegenwoordiger van de bevoegde minister (i.e. minister Brouns) opgenomen in de hoedanigheid van waarnemer.

De externe consultant wordt uitgenodigd deel te nemen aan de vergaderingen van de stuurgroep, maar maakt er geen deel van uit.

⁶⁷ (Beide luiken van) de zelfevaluatie opgesteld door ITG, (samenvattingen van) het strategische plan 20120-2024 van ITGM, de (jaar)verslaggeving/rapportering, de toekomstvisie opgesteld door de beleidsmakers, de bibliometrische en (technometrische) analyse opgesteld door ECOOM, enz.

⁶⁸ De dagelijkse opvolging van ITG en van de beleidsvoorbereiding ter zake situeert zich in de afdeling Onderzoek van het Departement EWI.

⁶⁹ De vertegenwoordigers van ITG hebben begin september 2023 een reeks suggesties overgemaakt aan de evaluatiecel van het Departement EWI.

⁷⁰ Bij de samenstelling van het panel dient behalve een evenwicht in expertise ook een genderevenwicht en een geografisch evenwicht te worden nagestreefd.

De stuurgroep staat in voor de validatie van de interviewlijsten, tussentijdse resultaten, rapporten en andere stukken, voorstellen en/of andere op te leveren resultaten. De stuurgroep is bevoegd voor het toezicht op en de begeleiding van het evaluatieproces. Dit betekent dat de stuurgroep waakt over het correcte verloop van het evaluatieproces en dit zo nodig ook kan bijsturen. De stuurgroep bewaakt tevens de kwaliteit van het geleverde werk en daarom vindt de rapportering over de evaluaties plaats aan de leden van de stuurgroep.

Tevens ziet de stuurgroep erop toe dat de externe consultant de evaluatieopdracht uitvoert in overeenstemming met de bepalingen van het opdrachtbestek en dat de uitvoering van de opdracht tegemoet komt aan de doelstellingen ervan en leidt tot de vooropgestelde resultaten.

De werking van de evaluatiestuurgroep is neergelegd in een huishoudelijk reglement.

Op de eerste stuurgroepvergadering van elke evaluatie, worden ook (vertegenwoordigers van) het evaluatievoorwerp uitgenodigd, zodat de betrokkenen kennis kunnen maken met de aanpak die de externe consultant voorstelt voor de uitvoering van zijn evaluatieopdracht en ook om een aantal afspraken te kunnen maken.

Voor de dagelijkse opvolging van de evaluatiewerkzaamheden is een operationele werkgroep ingesteld. Deze bestaat uit de dossierbehandelaar voor de evaluatie (en een back-up) die behoren tot de evaluatiecel van het Departement EWI en uit de dossierbehandelaar(s) voor ITG bij het Departement EWI (i.e. van de afdeling Onderzoek).

Het (enige) aanspreekpunt (SPOC) voor alle betrokkenen bij deze evaluatie is eerder vermelde dossierbehandelaar voor de evaluatie (met back-up in cc).

7.2.3.2 Afstemming met de evaluatie van de beheersovereenkomst 2020-2024

Zowel de evaluatie (van de uitvoering van de) van beheersovereenkomst 2020-2024 (die betrekking heeft op de drie opdrachten van ITG, nl. onderwijs, onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening), als de evaluatie van de onderzoeksopdracht van ITG (zoals omschreven in het convenant 2020-2024) dienen geëvalueerd te worden en dit tegen 30 juni 2024.

Om de synergieën tussen beide evaluaties maximaal te benutten, hebben de verantwoordelijken voor de evaluaties van beide beleidsdomeinen afgesproken om beide evaluaties zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen en parallel te laten verlopen. Het is in ieder geval de bedoeling dat het plaatsbezoek van de evaluatiecommissie die de uitvoering van de beheersovereenkomst 2020-2024 moet beoordelen en het plaatsbezoek van het internationaal panel van experts dat de wetenschappelijke onderzoeksopdracht van ITG moet evalueren, (zo veel mogelijk) op hetzelfde ogenblik plaatsvinden⁷¹.

Verder voorziet het convenant 2020-2024 in het opstellen door ITG van een zelfevaluatie dat zowel een ex-post- als een ex-antelook omvat (zie sectie 2.1). In de beheersovereenkomst 2020-2024 is het opstellen van een dergelijke zelfevaluatie niet expliciet opgenomen, maar het is wel aangewezen om dit te doen. Het is de bedoeling om beide oefeningen ook zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. De leidraad/richtlijn opgenomen als Bijlage 1 heeft in eerste instantie betrekking op de

⁷¹ Dit kan op verschillende manieren georganiseerd worden, bv. door de beide plaatsbezoeken op dezelfde dagen te laten doorgaan of door de plaatsbezoeken aansluitend te laten doorgaan waarbij een overlap van een dag wordt voorzien in de programma's van beide plaatsbezoeken. Momenteel is het tijdsvenster 22 t/m 24 april 2024 afgesproken voor de organisatie van beide plaatsbezoeken.

zelfevaluatie vermeld in het EWI-convenant die in het kader van de evaluatie van de onderzoeksopdracht van ITG wordt verwacht.

7.2.4 Nazorg

In het kader van de kwaliteitsbewaking en dit wat betreft de dienstverlening van de evaluatiecel van het Departement EWI aan zowel de beleidsvoorbereidende entiteiten als aan het/de evaluatievoorwerp(en), vindt (enige tijd) na afloop van een evaluatie een kwaliteitscontrole van het proces plaats. Dit gebeurt onder de vorm van een nazorggesprek met de betrokken partijen, waaronder het evaluatievoorwerp. Dit gesprek betreft het procesmatige aspect van de evaluatie en staat aldus los van de inhoudelijke uitkomst van de evaluatie. Het staat de geëvalueerde(n) vrij om tijdens het nazorggesprek ook hun mening te geven omtrent de inhoudelijke aspecten van de evaluatie in kwestie, maar het nazorggesprek is hiervoor niet het kader.

7.2.5 Planning

De indicatieve planning voor de uitvoering van de evaluatie (van de onderzoeksopdracht) van ITG wordt hieronder weergegeven:

1) Voorbereidingstraject evaluatie (onderzoeksopdracht)

- April–juni 2023
 - Voorbereiding van en intern overleg over de aanpak van de evaluatie
 - Uitwerking hoofdlijnen evaluatie
- 23/06/2023: Overmaken richtlijn/leidraad voor het opstellen van de zelfevaluatie (met betrekking tot de onderzoeksopdracht) aan de vertegenwoordigers van ITG
- 26/06/2023: Toelichting over en bespreking van de hoofdlijnen van de evaluatie van ITG en van de verwachte zelfevaluatie aan de vertegenwoordigers van ITG
- Augustus – midden september 2023: Uitwerken (ontwerp van) plan van aanpak voor de evaluatie op basis van de besprekingen/opmerkingen
- September 2023: Interne validatie van het ontwerp van plan van aanpak
- Oktober 2023: Toelichten aan en bespreken van het uitgewerkt (ontwerp van) plan van aanpak met de vertegenwoordigers van ITG
- Oktober 2023: Herwerken (ontwerp van) plan van aanpak op basis van besprekingen
- Eind oktober 2023: Overmaken finaal plan van aanpak aan de minister en aan de vertegenwoordigers van ITG
- Eind 2023: Oplevering zelfevaluatie opgesteld door ITG

2) Eigenlijke evaluatietraject

- Eind oktober 2023: Opstart aanbestedingsprocedure voor de aanstelling van de externe consultant
- November 2023: samenstelling panel van experts en validatie door de evaluatiestuurgroep
- Eind november – begin december 2023: Start opdracht consultant en eerste stuurgroepvergadering
- December 2023: Benaderen experten op basis van ontvangen voorstellen en na het vastleggen van een tijdsvenster (voorstel ITG: 2 dagen uit de periode 22 t/m 24 april 2024)
- Eind maart 2024: Oplevering tussentijdse rapportering door de externe consultant
- 22 & 23/4/2024 OF 23 & 24/4/2024: plaatbezoek panel van experts (bij ITG)
- Begin juni 2023: afronden ontwerp van eindrapportering

- Nazicht met het oog op de verbetering van materiële fouten o.a. door vertegenwoordigers van ITG (1 week)
- Finale rapportering tegen 30 juni 2024

3) Natraject

- Op verzoek van de vertegenwoordigers van het evaluatievoorwerp - en dit gericht aan de evaluatiecel van het Departement EWI - kunnen de resultaten van de evaluatie toegelicht worden aan betreffende vertegenwoordigers⁷²
- Najaar 2024 (september) nazorggesprek

⁷² Dergelijke toelichting gebeurt door de externe consultant (met inleiding door de evaluatiecel van het Departement EWI) en in het opdrachtbestek voor de evaluatie worden ter zake specifieke bepalingen opgenomen.

8 Informeren van en afstemming met het evaluatievoorwerp

Op 26 juni 2023 heeft de dossierbehandelaar voor deze evaluatie bij de evaluatiecel van het Departement EWI samen met een vertegenwoordiger van AVOHOKS, zowel de hoofdlijnen van de evaluatie van de onderzoeksopdracht van ITG als de richtlijn/leidraad voor het opstellen van de overeenstemmende zelfevaluatie door ITG - die d.d. 23.06.2023 aan betrokken was bezorgd -, toegelicht aan en besproken met vertegenwoordigers van ITG. Op basis van dit overleg werd de datum voor het opleveren van de verwachte zelfevaluatie vastgelegd op eind 2023.

De resultaten van beide besprekingen werden meegenomen bij de verdere uitwerking van dit plan van aanpak.

Na interne validering van voorliggend plan van aanpak voor deze evaluatie, werd betreffend plan van aanpak op 27 oktober 2023 toegelicht aan en besproken met vertegenwoordigers van ITG.

De afspraken en/of opmerkingen die werden gemaakt tijdens dit laatste overleg, werden verwerkt in onderhavig plan van aanpak.

9 Elementen met betrekking tot de inzet van een externe consultant

9.1 Algemeen

Zoals aangegeven in de voorgaande delen van dit plan van aanpak (zie onder meer sectie 7.2.2) wordt voor de uitvoering van de evaluatie onder meer een beroep gedaan op een externe consultant.

De consultant zal worden aangesteld via een aanbestedingsprocedure. Het is de bedoeling betreffende procedure in oktober 2023 op te starten. De evaluatiecel van de afdeling Strategie en Coördinatie van het Departement EWI staat in voor het geheel van (de afhandeling van) de aanbestedingsprocedure van de opdracht van de consultant. Dit omvat zowel het voortraject, de eigenlijke aanbestedingsprocedure als de opvolging van de uitvoering van de opdracht.

9.2 Beschikbaarheid van documenten

Volgende informatie zal ter beschikking worden gesteld aan de consultant, hetzij als bijlage bij het opdrachtbestek, hetzij op de relevante website, hetzij elektronisch op te vragen bij het Departement EWI:

- Publieke documenten of ter beschikking gesteld voor het opstellen van de offerte
 - Het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid en de wijzigingen aan betreffend decreet⁷³
 - Het convenant 2020-2024 tussen de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest en ITG, incl. het addendum aan dit convenant
 - De Codex Hoger Onderwijs
 - De beheersovereenkomst 2020-2024 tussen de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest en ITG
 - Regeerakkoorden, beleidsnota's, beleidsbrieven en beleids- en begrotingstoelichtingen⁷⁴
 - Relevante adviezen (VARIO, SERV, andere) betreffende onderwerpen gerelateerd aan ITG
 - Vorige evaluatie van de onderzoeksopdracht van ITG of andere relevante evaluatierapporten⁷⁵
 - VARIO-studie over indicatoren voor wetenschap en innovatie
 - Visie 2050 en Vizier 2030
 - VBH-rapportering van 2021⁷⁶

- Ter beschikking vanaf de plaatsing van de opdracht of later (cf. planning in sectie 7.2.5)
 - Het onderzoeksbeleidsplan 2020-2024 van ITG (als onderdeel van het institutioneel beleidsplan 2020-2024)
 - De jaarlijkse planning en rapportering van ITG aan het Departement EWI

⁷³ Via de Vlaamse Codex: <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1018085¶m=inhoud>

⁷⁴ Via <https://www.vlaanderen.be/publicaties> of <http://www.vlaamsparlement.be>

⁷⁵ Zie <https://www.ewi-vlaanderen.be/onze-opdracht/strategisch-beleid/beleidsevaluaties/afgeronde-beleidsevaluaties/beleidsevaluaties-7>

⁷⁶ <https://fin.vlaanderen.be/de-vlaamse-brede-heroverweging-vbh/> voor de belangrijkste conclusies en aanbevelingen ter zake voor alle beleidsdomeinen en specifiek wat het beleidsdomein EWI betreft, is het geheel van het resultaat van de oefening beschikbaar op <https://www.ewi-vlaanderen.be/nieuws/vlaamse-brede-heroverweging-binnen-het-beleidsdomein-ewi-naar-een-integrale-duurzame-vlaamse>.

- Relevante beslissingen van en nota's/mededelingen aan de Vlaamse Regering
- De zelfevaluatie opgesteld door ITG
- De toekomstvisie opgesteld door de beleidsmakers van het beleidsdomein EWI

10 Gebruik en verspreiding van de resultaten van evaluaties

Conform de communicatiestrategie die het Departement EWI hanteert voor beleidsevaluaties⁷⁷, wordt de eindrapportering van een evaluatie pas een maand na de formele oplevering ervan⁷⁸ publiek⁷⁹.

In de voorafgaandelijke periode is de eindrapportering vertrouwelijk en wordt het enkel ter beschikking gesteld aan de direct betrokken partijen, nl. de bevoegde minister(s), de leden van de stuurgroep(en) die de evaluatie heeft (hebben) begeleid en (vertegenwoordigers van) het evaluatievoorwerp.

Voor de eindrapportering finaal gevalideerd wordt (door de stuurgroep), krijgt (krijgen de vertegenwoordigers van) het evaluatievoorwerp de mogelijkheid om het ontwerp van eindrapportering na te lezen met het oog op de verbetering van materiële fouten. Vastgestelde materiële fouten moeten altijd verbeterd worden en conclusies of aanbevelingen die erop gebaseerd waren, moeten overeenkomstig aangepast worden. Voor het nazicht met het oog op de verbetering van materiële fouten krijgt (krijgen de vertegenwoordigers van) het evaluatievoorwerp een week tijd en de verwachte periode waarin dit nazicht moet uitgevoerd worden, wordt ruim op voorhand aan (de vertegenwoordigers van) het evaluatievoorwerp meegedeeld, zodat deze werkzaamheden opgenomen kunnen worden in de eigen planning.

Bij het finaliseren van de eindrapportering dient rekening gehouden te worden met de door (de vertegenwoordigers van) het evaluatievoorwerp overgemaakte overzicht van materiële fouten. Eventuele conclusies en aanbevelingen die erop waren gebaseerd, dienen eveneens te worden aangepast. Pas nadat deze aanpassingen zijn doorgevoerd en de stuurgroep deze herwerkte versie heeft gevalideerd, kan de fase van de formele oplevering van de eindrapportering aangevat worden.

In principe kan (kunnen de vertegenwoordigers van) het evaluatievoorwerp na de afronding van de evaluatieprocedure een beroep doen op de externe consultant om de evaluatie aan (minstens betreffende vertegenwoordigers van) het evaluatievoorwerp toe te lichten, conform de hierboven omschreven communicatiestrategie. In het opdrachtbestek voor de aanbesteding van deze evaluatieopdrachten wordt hiervoor een specifieke optie voorzien.

Gedurende de periode van een maand na de formele oplevering van de eindrapportering (cf. supra), krijgt (krijgen de vertegenwoordigers van) het evaluatievoorwerp de kans om formeel te reageren op de evaluatieresultaten en deze formele reactie over te maken aan de bevoegde instanties (i.e. de bevoegde minister(s) en het Departement EWI).

⁷⁷ Zie ook [Wat is beleidsevaluatie? | Departement EWI \(ewi-vlaanderen.be\)](#).

⁷⁸ Indien de formele oplevering in juli of augustus plaatsvindt, dan start deze periode van een maand op 1 september (van hetzelfde kalenderjaar).

⁷⁹ Het is uiteraard de publieke eindrapportering die wordt bekendgemaakt op de website van het Departement EWI. In de publieke eindrapportering zijn vertrouwelijke bedrijfs-, persoonsgegevens en andere vertrouwelijke gegevens verwijderd of onleesbaar gemaakt. Welke stukken op de EWI-website worden geplaatst, staan opgelijst in eerder vermelde communicatiestrategie (zie [Wat is beleidsevaluatie? | Departement EWI \(ewi-vlaanderen.be\)](#)). De (voor zover van toepassing) niet-publieke versie van de eindrapportering blijft ten allen tijde vertrouwelijk.

11 Bijlage 1 – Op te stellen zelfevaluatie in het kader van de evaluatie

11.1 Inleiding

De evaluatiepraktijk die het Departement EWI hanteert, voorziet standaard in het opstellen van één of meerdere zelfevaluaties door (vertegenwoordigers van) “de evaluatievoorwerpen”. Deze zelfevaluatie bestaat zowel uit een terugblik (ex-postluik van de zelfevaluatie) als een vooruitblik (ex-anteluik van de zelfevaluatie).

Deze evaluatiepraktijk is ook doorvertaald in de evaluatiebepalingen opgenomen in de regelgeving betreffende ITG voor wat betreft het beleidsdomein EWI (cf. sectie 2.1).

Aangezien (de vertegenwoordigers van) de (te evalueren) instellingen over het algemeen jaarlijks omstandig rapporteren, kan de verwachte zelfevaluatie in principe op een hoog aggregatieniveau uitgewerkt worden. Dit geldt ook voor ITG.

Om het opstellen van de verwachte zelfevaluatie met betrekking tot de onderzoeksopdracht van ITG (zoals omschreven in het convenant 2020-2024) te vergemakkelijken, heeft de evaluatiecel van het Departement EWI een richtlijn/leidraad opgesteld, die bestaat uit een lijst van thema’s die ingevuld kunnen worden/aan bod kunnen komen bij het uitwerken van de zelfevaluatie(s). **De verwachte zelfevaluatie dient in het Engels te worden opgesteld⁸⁰ en bestaat zowel uit een ex-postluik (terugblik) als een ex-anteluik (vooruitblik).**

Bij het opstellen van de gevraagde zelfevaluatie, kan – waar mogelijk en relevant – altijd verwezen worden naar al bestaande documenten of beschikbare gegevens (bv. jaarverslagen, evaluatieverslagen, informatie op de website, andere rapportering, enz.). Het is niet de bedoeling om dergelijke informatie te reproduceren.

De uiteindelijke bedoeling is om de vertegenwoordigers van ITG toe te laten een ex-postreflectie (terugblik) t.a.v. de afgelopen periode (2019 t/m 2023/2024) op te stellen en op basis hiervan ook een aantal krachtlijnen uit te zetten voor de toekomst (vooruitblik; vanaf 2025 en minstens tot en met 2029).

De (beide luiken⁸¹ van de) zelfevaluatie zijn werkdocumenten waarin ITG de gelegenheid krijgt om zowel de eigen werking als het algemeen beleidskader waarin men opereert, kritisch (zowel ex post als ex ante) te bekijken en suggesties ter zake te doen. De opgestelde zelfevaluatie blijft vertrouwelijk.

Uiteraard is er vaak kruisbestuiving tussen beide types van documenten. Zo zal het ex-anteluik van de zelfevaluatie onder meer bestaan uit een ontwerp van strategisch plan, eventueel aangevuld met bedenkingen en suggesties ten aanzien van het beleidskader en uitgaan van de vaststellingen en de (eigen) SWOT-analyse opgenomen in het ex-postluik.

Na de evaluatie kan dit ontwerp verder verwerkt worden tot een formeel strategisch plan dat deel kan uitmaken van het convenant voor de periode 2025-2029.

⁸⁰ Dit ten behoeve van het panel van internationale experts dat in het kader van deze evaluatie moet worden ingezet. Een Nederlandstalige vertaling van de managementsamenvatting ervan is aangewezen en dit ten behoeve van de evaluatiecommissie die de uitvoering van de beheersovereenkomst 2020-2024 zal beoordelen.

⁸¹ Hiermee worden de ex-post- en ex-antelijken bedoeld.

11.2 Context voor het opstellen van de zelfevaluatiets)

De in 2024 geplande evaluatie van ITG die in onderhavig plan van aanpak werd uitgewerkt, heeft betrekking op ITG zoals gedefinieerd in de regelgeving en meer bepaald (generiek) in het W&I-decreet en (specifiek) in het convenant 2020-2024 (incl. addendum) betreffende ITG.

Verder blijkt duidelijk uit de regelgeving dat de geplande evaluatie zowel vanuit het oogpunt van ITG zelf als vanuit beleids oogpunt moet worden opgezet. Wat dit laatste betreft, komt dan ook het systeem perspectief in beeld (zie hierna).

De evaluatie van de onderzoeksopdracht van ITG wordt opgezet vanuit twee primaire dimensies, namelijk ex post en ex ante, maar houdt ook rekening met een aantal andere perspectieven/ invalshoeken:

- Intern (vanuit het oogpunt van het evaluatievoorwerp zelf) en extern (vanuit het oogpunt en/of in relatie tot de doelgroepen/klanten en de belanghebbenden ervan).
- Op zich en vanuit het systeem perspectief. Dit laatste betekent onder meer rekening houdend met andere actoren/instrumenten (onder meer betreffende wetenschappelijk onderzoek) en dit op verschillende beleidsniveaus en hun doelstellingenkaders (in eerste instantie het Wetenschaps- en Innovatiebeleid (hierna genoemd het W&I-beleidskader) en zijn respectievelijke doelstellingen en vervolgens – waar relevant – van de opeenvolgende beleidskaders en hun doelstellingen waarin het W&I-beleidskader is ingebed⁸².
- Vanuit een lokaal, regionaal, federaal tot internationaal perspectief.

De evaluatie omvat zowel een beoordeling van ITG zelf (en dit in alle aspecten), maar houdt ook rekening met de beleidsambities en -doelstellingen van de Vlaamse overheid op het vlak van monitoring, opvolging en evaluatie en dit in eerste instantie binnen het W&I-systeem en het EWI-beleidskader, maar ook binnen het bredere beleidskader. De plaats, de rol en de meerwaarde van ITG binnen de opeenvolgende beleidskaders en hun -doelstellingen (cf. systeemevaluatie) vormen met andere woorden ook belangrijke aandachtspunten in deze evaluatie. Daarnaast zijn ook de regelgeving en het juridisch kader aandachtspunten in de geplande evaluatie.

Bij de ex-postbeoordeling ligt de nadruk op de strategie (d.i. onder meer de onderzoeksstrategie, het valoriseren van de onderzoeksresultaten/academische kennis ten behoeve van de beleidsvorming in Vlaanderen) van de periode 2019/2020-2024 en de realisatie ervan (onder meer in termen van activiteiten). Hierbij komen zowel de werking, de aansturing en governance en organisatorische aspecten aan bod, terwijl bij de beoordeling van de activiteiten de nadruk eerder zal liggen op de behaalde resultaten, de (wetenschappelijke, technologische, economische, maatschappelijke en beleidsmatige) effecten en impact, de samenwerking en synergieën met andere partijen, kwaliteit van het geleverde werk, interactie met stakeholders/doelgroepen/klanten/andere actoren, enz.

Een belangrijk deel van de evaluatie is daarnaast ook gericht op de toekomst en omvat onder andere een analyse en beoordeling van de toekomstplan(nen) voor de komende vijfjarige periode

⁸² Hiermee worden achtereenvolgens bedoeld: het EWI-beleidskader voor wat het W&I-beleid betreft, het Vlaamse beleidskader) met in het bijzonder het beleid op het vlak van onderwijs en vorming, Vizier 20230, Visie 2050, federaal beleidskader (indien van toepassing), EU-kader en beleid en internationaal beleidskader.

in relatie tot de toekomstplannen van de beleidsmakers en dit op verschillende beleidsniveaus (cf. systeemblik).

Aansluitend hierop wordt er verwacht dat er ook rekening gehouden wordt met de (evoluerende) beleidscontext en dat er aangegeven wordt of en hoe ITG in het verleden heeft bijgedragen (en nog verder zal bijdragen tot eind 2024) aan de doelstellingenkaders van de verschillende beleidsniveaus, alsook aantoonst hoe de toekomstplannen ter zake erop (zullen) inspelen en ertoe zullen bijdragen.

Aandachtspunt doorheen het opstellen van het geheel van de zelfevaluatie is de kruisbestuiving van de onderzoeksoopdracht met de opdrachten van ITG verwoord in de beheersovereenkomst 2020-2024 en in de onderliggende regelgeving (cf. Codex Hoger Onderwijs).

11.3 Richtlijn/Leidraad voor het opstellen van de zelfevaluatie

Om de verwachte zelfevaluatie betreffende haar onderzoeksoopdracht op te stellen, kan ITG uitgaan van onderstaande richtlijn/leidraad die is onderverdeeld in een aantal thema's. Het is de bedoeling om op basis van deze beschreven thema's voldoende elementen aan te reiken om elk thema te onderbouwen en in te vullen in de op te stellen zelfevaluatie. Deze thema's worden (soms) aangevuld met een aantal vragen die illustratief zijn ten aanzien van het thema in kwestie. Het is niet de bedoeling dat de opgestelde zelfevaluatie deze vragen afzonderlijk beantwoordt, maar wel om op basis van het beschreven thema en de (eventueel) onderliggende vragen in de finale documenten voldoende elementen aan te reiken om elk thema te onderbouwen en in te vullen.

Bij het uitwerken van de zelfevaluatie wordt verwacht dat alle thema's behandeld worden en dit zowel specifiek als generiek. Ten behoeve van het panel van internationale experts, dient de zelfevaluatie in het Engels opgesteld te worden.

De gekozen thema's zijn niet altijd even strikt van elkaar te scheiden; overlappingen tussen de thema's zijn dan ook niet uitgesloten. Verder is het ex-antelukkig het belangrijkste luik van de zelfevaluatie, ook al is de omschrijving van de verwachtingen ter zake minder lang dan voor het ex-postluik.

11.3.1 Inhoud van de ex-postzelfevaluatie (periode 2018 – 2023/2024)

Voor het ex-postluik van de zelfevaluatie betreffende de onderzoeksoopdracht van ITG, wordt verwacht dat vertegenwoordigers van ITG minstens een reflectie maken over de periode sinds de vorige evaluatie(s) (nl. van 2018-2019) en dit tot en met vandaag, alsook wat er nog in 2024 verwacht mag worden.⁸³ Deze terugblik dient op een (voldoende) hoog aggregatieniveau te gebeuren en dient ook in acht te nemen welke resultaten en impact initieel werden vooropgesteld én of en hoe deze werden gerealiseerd of nog gerealiseerd zullen worden tegen eind 2024. Verder is het ook van belang dat bij de uitwerking van dit luik van de zelfevaluatie rekening wordt gehouden met de evoluerende beleidscontext en -doelstellingen.

Een belangrijk aandachtspunt doorheen dit deel van de zelfevaluatie betreft de mondiale evoluties en gebeurtenissen op het vlak van ziekte en gezondheid in het algemeen en wat betreft de

⁸³ Aangezien de zelfevaluatie bij voorkeur eind 2023 opgeleverd dient te worden, zullen de resultaten voor 2024 nog niet bekend zijn. Hier wordt dus verwacht dat de vertegenwoordigers van het ITG een voorlopige inschatting maken van wat nog gerealiseerd zal worden tegen eind 2024 en wat (mogelijk) niet en waarom (niet).

COVID-pandemie en het apenpokkenvirus in het bijzonder. Verwacht wordt dat ITG hiermee rekening houdt bij het uitwerken van haar ex-postzelfevaluatie.

11.3.1.1 Vorige evaluatie(s)

In dit deel van de zelfevaluatie wordt een reflectie verwacht op de vorige evaluaties⁸⁴ van 2019 van ITG, hoe al of niet rekening werd gehouden met de conclusies en aanbevelingen van elk van deze evaluaties en waarom (niet) en wat daaruit telkens werd geleerd en geïmplementeerd (bv. in het onderzoeksbeleid) en waarom (niet).

De conclusies en aanbevelingen uit de vorige evaluatie kunnen eventueel hernomen worden en telkens kan aangeduid worden welke bruikbaar waren, welke niet en waarom (niet).

Ook kan aangegeven worden of er in relatie tot het voorgaande bepaalde aandachtspunten/verbeterpunten kunnen worden opgenoemd en zo ja, welke en waarom.

Indien nuttig en relevant mag dit deel van de zelfevaluatie ook verwerkt worden in de andere thema's. In ieder geval dient in onderstaande thema's ook telkens de evolutie ten opzichte van de vorige evaluatie(s) te worden geschetst en verwerkt.

11.3.1.2 Beleidsplanning en -realisatie/Rol, positie en meerwaarde

In dit luik wordt een korte toelichting verwacht bij het eigen (onderzoeks)beleid van ITG (en hoe dit beleid tot stand is gekomen), alsook hoe dit beleid wordt afgestemd met andere (relevante) beleidsplannen en/of instrumenten en hoe dit beleid is geëvolueerd in de beschouwde periode. Verder wordt verwacht dat wordt aangegeven hoe het dit beleid is/was ingebed/afgestemd op de Vlaamse beleidsdoelstellingen, hoe het beleid ten uitvoer werd gebracht en of en hoe ITG heeft bijgedragen aan de realisatie van de (evoluerende) beleidsdoelstellingen. Tevens wordt een toelichting verwacht bij de manier waarop de initiële doelstellingen en/of ambities al of niet werd bijgesteld in het licht van de evoluerende beleids- en/of onderzoekscontext in Vlaanderen en ruimer. In dit verband dient bijzondere aandacht te gaan naar de mate waarin en de wijze waarop de (initiële) doelstellingen en/of ambities werden gerealiseerd of verwacht mag worden dat deze gerealiseerd zullen worden tegen eind december 2024 en eventueel waarom (niet). Zo werd bv. in de loop van de convenantsperiode 1 addendum toegevoegd aan het convenant. Dit addendum ging in op 1 januari 2022 en verhoogde niet alleen de toelage van ITG maar had ook invloed op de KPI's opgenomen in het convenant 2020-2024. De streefwaarden hiervan werden immers verhoogd. Gelet op de (initiële) doelstellingen van ITG en bepalingen opgenomen in dit addendum, dient dan ook specifieke aandacht te worden besteed aan de (eventuele) gevolgen en impact ervan voor de beleidsvoering, strategiebepaling, realisatie van doelstellingen, enz. van ITG. Ander aandachtspunt is de mondiale en lokale gezondheidssituatie die in de afgelopen periode is ontstaan en de impact ervan op de eerder genoemde aspecten.

Onderlinge samenwerking/afstemming en samenwerking/afstemming met belanghebbenden en actoren in het algemeen maar in het bijzonder met het oog op de realisatie van de doelstellingen kunnen in dit onderdeel ook meegenomen worden (of verderop aan bod komen).

⁸⁴ Hiermee worden de evaluaties van zowel de onderzoeksopdracht (beleidsdomein EWI) als van de algemene opdracht (beleidsdomein O&V) uit 2020 bedoeld.

Specifieke aandacht dient te worden besteed aan de middelen die ingezet konden worden voor de realisatie van de doelstellingen (en dit onder meer in termen van efficiëntie en effectiviteit, maar ook in termen van zowel eigen middelen, middelen afkomstig van de Vlaamse overheid (basissubsidie (convenant)) als andere middelen). Hoe deze middelen werden ingezet voor personeel (personeelsplan, o.m. in termen van gender en diversiteit), voor de werking en met het oog op het bereiken van de doelstellingen. Geef hierbij ook een toelichting over de aanwending van de Vlaamse middelen en de andere middelen en dit bv. op basis van elementen als strategische keuzes, enz. Aspecten als (eventuele) hefboomwerking van de toegekende subsidies kunnen ook in dit onderdeel aan bod komen (bv. onder de vorm van het aantrekken van financiering uit andere bronnen ter ondersteuning van de opdrachten).

Wat betreft de rol, positie en meerwaarde van ITG en dit binnen de evoluerende beleidscontext, dient een toelichting te worden gegeven bij de eventueel geëvolueerde rol, positie en meerwaarde van ITG in het algemeen, en de manier waarop die evoluerende rol werd geoperationaliseerd in het bijzonder. Hierbij dienen de rol, positie en meerwaarde van ITG ook gekaderd te worden ten opzichte van andere instellingen en/of instrumenten en/of programma's en/of structuren binnen het Vlaamse W&I-systeem en ruimer (bv. in relatie tot gezondheid en in relatie tot het beleidsdomein onderwijs en vorming). Zowel de samenwerking en/of afstemming met als de complementariteit/synergie t.a.v. andere actoren, met in het bijzonder de beleidsactoren en de overheid (Vlaams/federaal/ruimer), enz. dienen hier te worden toegelicht. Aandachtspunten hierbij zijn de relaties met en de acties t.a.v. de doelgroepen/klanten, de relaties met stakeholders (afstemming, synergie, complementariteit), in het bijzonder met de Vlaamse beleidsactoren/overheid en ruimer.

Op een hoger aggregatieniveau dienen ook de rol, positie en meerwaarde van ITG in de federale, Europese en internationale beleidscontext te worden toegelicht en geduid, waarbij bovenstaande aspecten/elementen – en dit waar nuttig en relevant – aan bod moeten komen.

Specifiek aandachtspunt overal in dit onderdeel zijn de bijkomende “opdrachten” aan ITG (cf. mondiale ontwikkelingen op het vlak van gezondheid en ziektes en het addendum aan het convenant) en de (eventuele) impact hiervan op de aspecten die in dit onderdeel zijn opgenomen (bv. wat betreft de beleidsvoering, beleidsrealisatie en/of -bijstelling, rol, positie en meerwaarde).

Dit luik van de ex-postzelfevaluatie wordt bij voorkeur ook uitgewerkt vanuit zowel een intern als een extern perspectief en zowel op zichzelf als vanuit een systeemperspectief. Hierbij wordt in eerste instantie uitgegaan van het Vlaamse W&I-systeem, vervolgens het EWI-beleid, het globale Vlaamse beleid (huidig met bijzondere aandacht voor onderwijs en vorming en voor gezondheid, Visie 2050 en Vizier 2030), de federale en Europese beleidsagenda's (in het bijzonder EDHCP) en de internationale trends en ontwikkelingen.

11.3.1.3 Werking, governance en aansturing

Aspecten die in dit luik aan bod kunnen komen, hebben vooral betrekking op de organisatie, de beleidsvoering (d.i. personeelsbeleid, financieel beleid, communicatiebeleid, enz.), de eigenlijke werking en aansturing, enz. met betrekking tot ITG en dit zowel vanuit een intern als een extern perspectief. Het interne perspectief heeft in hoofdzaak betrekking op de interne werking, governance en aansturing (i.h.b. hoe de diverse bestuursorganen functioneren en bijdragen aan de werking). Hierbij dient ook bijzondere aandacht te worden besteed aan de impact van de evoluerende beleidscontext (cf. mondiale en regionale ontwikkelingen op het vlak van gezondheid

en ziekte) op deze interne werking, governance en aansturing en de doorwerking hiervan in ITG. Deze interne invalshoek dient hoofdzakelijk in relatie tot de onderzoeksopdracht te worden toegelicht, maar waar nuttig en relevant kan ook ingegaan worden op de werking in het algemeen (cf. beheersovereenkomst 2020-2024). Bijzondere aandacht dient in dit luik te gaan naar de rol, werking en bijdragen van de Wetenschappelijke Adviesraad.

Andere aspecten die binnen dit interne perspectief aan bod dienen te komen, zijn onder meer de kwaliteitsbewaking, de participatie van ITG op het vlak van wetenschapscommunicatie, de verplichtingen op het vlak van open data en ten aanzien van FRIS.

Vanuit een extern perspectief – en dit in eerste instantie ten aanzien van de bevoegde minister/het Departement EWI als subsidieverstrekker - is de werking, governance en aansturing geregeld in de regelgeving en heeft onder meer betrekking op de rapportering en verantwoording die samen gebruikt worden voor de jaarlijkse opvolging door het Departement EWI. Vanuit dat oogpunt wordt verwacht dat de regelgeving bekeken wordt en dat er gereflecteerd wordt over de opvolging door het Departement EWI over de afgelopen periode. Daarnaast zijn er aspecten in de werking, governance en aansturing die beïnvloed worden door andere (beleids)actoren en/of beleidsacties en die in dit onderdeel aan bod kunnen komen (o.m. beleidsdomein Onderwijs, enz.). Specifieke aandacht kan hierbij worden geschonken aan de verantwoording die ITG in het kader van het geheel van de vigerende regelgeving moet afleggen en dit bv. aan verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid, in het bijzonder enerzijds aan het Departement EWI en anderzijds aan AHOVOKS (in het kader van respectievelijk het convenant 2020-2024 en de beheersovereenkomst 2020-2024).

11.3.1.4 Resultaten, prestaties en impact

In dit luik van de ex-postzelfevaluatie is het de bedoeling om dieper in te gaan op de belangrijkste resultaten en de (wetenschappelijke, technologische, economische, maatschappelijke en beleidsmatige (bv. in termen van (beleids)agendabepaling)) impact die ITG in de voorbije periode heeft gerealiseerd of nog zal realiseren eind 2024. Hierbij is het niet de bedoeling om in te gaan op de meer kwantitatieve resultaten, maar eerder op de kwalitatieve realisaties, hun relevantie en op de gerealiseerde impact.

Specifiek wordt een overzicht van en een toelichting over de resultaten (bv. wetenschappelijke output, valorisatie, internationale, technologische, economische, maatschappelijke en beleidsmatige impact) verwacht die de toegekende middelen hebben opgeleverd en dit zowel voor ITG zelf als voor de klanten/doelgroepen/belanghebbenden, en dit ook binnen de bredere (internationale) onderzoeks- en beleidscontext. Verder is het ook de bedoeling dat aangegeven wordt of er een hefboomeffect merkbaar is van de middelen (bv. ten opzichte van het verwerven van externe/Europese fondsen). Er wordt eveneens een toelichting verwacht over de mogelijkheden die de middelen teweeggebracht hebben wat betreft het opzetten en (verder) uitbouwen van (bestaande) samenwerkingsverbanden (in Vlaanderen en daarbuiten).

Ook dient te worden gereflecteerd over de bekomen resultaten, prestaties en impact vanuit een systeemperspectief en meer bepaald aan welke beleidskaders- en hun doelstellingen door en via ITG werd bijgedragen. Hierbij wordt trapsgewijs uitgegaan van het W&I-beleid, het EWI-beleid, het globale Vlaams beleid (in het bijzonder andere beleidsdomeinen zoals onderwijs en gezondheid én incl. Visie 2050 en Vizier 2030), het federale beleid, het EU-beleid en ruimer.

11.3.1.5 SWOT

Voortbouwend op het voorgaande wordt eveneens verwacht dat ITG een eigen SWOT-analyse opstelt die vervolgens in de ex-antezelfevaluatie kan aangewend worden (onder meer onder de vorm van een ontwerp van strategisch plan voor de periode 2025-2029). Concreet wordt er verwacht dat aangegeven wordt welke de sterke/zwakke punten waren in de afgelopen periode op het vlak van beleidsplanning en -realisatie, werking, governance en aansturing en waarom, alsook welke prestaties en welke impact als sterk(st)/zwak(st) kunnen worden beschouwd en waarom. Verder wordt verwacht dat aangegeven wordt welke opportuniteiten, uitdagingen en bedreigingen zich voor ITG stellen wat betreft (de uitwerking/ontwikkeling van) beleid, rol, positie en meerwaarde, werking en aansturing, prestaties, resultaten en impact en dit zowel algemeen als in relatie tot de huidige regelgeving en beleidscontext en waarom.

11.3.2 Inhoud van de ex-antezelfevaluatie(s) (1 januari 2025 – 31 december 2029)

Op basis van de ex-postzelfevaluatie en de SWOT-analyse en rekening houdend met de huidige beleids-, onderzoeks- en valorisatiecontext (en dit zowel regionaal, nationaal/federaal, Europees en internationaal) en regelgeving enerzijds en de te verwachten evoluties in de beleids-, onderzoeks- en valorisatiecontext anderzijds, is het de bedoeling dat ITG (een ontwerp van) strategisch plan betreffende het onderzoeksbeleid opstelt voor de periode 2025-2029.

Het (ontwerp van) strategisch plan/onderzoeksbeleidsplan voor de periode 2025-2029 bevat minstens een missie en visie en verder strategische doelstellingen/ambities - zowel algemeen als binnen de eigen onderzoeksdomeinen - afgestemd op de hogerliggende beleidsdoelstellingen en regelgeving (Vlaams, federaal, Europees, internationaal), operationele doelstellingen, een voorstel voor een set van KPI's (kwantitatief en kwalitatief en inclusief streefwaarden) of van (andere) leverbaarheden als onderdeel van de rapportering/externe opvolging, strategieën gericht op de realisatie van de (wetenschappelijke, technologische, economische, maatschappelijke en beleidsmatige) impact, af te sluiten of bestaande samenwerkingsverbanden, afstemming, complementariteit en synergieën tussen ITG en de doelgroepen en andere belanghebbenden of actoren (in het bijzonder de voorgedijoverheid) in het beoogde veld, en dit telkens met een verantwoording van de voorgestelde keuzes, toekomstige positionering van ITG en dit onder meer in relatie tot andere (Vlaamse) instrumenten/instellingen/financieringsbronnen, enz. Aandachtspunten zijn onder meer de strategiebepaling, mogelijkheden voor toekomstige beleidsondersteuning, de toekomstige werking en governance, enz.

Verder kan worden ingegaan op de eventuele nieuwe inhoudelijke waarde die ITG wil bieden aan zijn huidige partners/klanten/doelgroepen/belanghebbenden. In essentie wordt verwacht dat ITG voor de toekomst duidelijke onderscheidende factoren/eigenschappen ("differentiator") identificeert, om het verschil te kunnen maken/meerwaarde te bieden zowel op lokaal, regionaal, federaal als op internationaal vlak en om, samen met andere actoren Vlaanderen prominenter op de kaart te zetten.

Bij de uitwerking van deze toekomststrategie dient ITG specifieke aandacht te besteden aan de wijze waarop de vooropgestelde initiatieven/activiteiten passen in een strategisch kader en aandacht te hebben voor stroomlijning ten aanzien van en samenwerking met onder meer andere kennisinstellingen (en dit minstens op het vlak van life sciences) of binnen bepaalde thema's. Een ander aandachtspunt heeft betrekking op de breedte van het ontwerp van strategisch plan. Hierbij wordt concreet verwacht dat wetenschap en innovatie als uitgangspunt en focus worden

gehanteerd en niet enkel en vooral op gezondheid(szorg). Een optimale balans dient hierbij de te worden gezocht/bekomen.

Het (ontwerp van) strategisch plan dient verder ook een financieel plan voor de komende periode te bevatten waarbij minstens rekening wordt gehouden met een minimaal scenario (d.i. ongewijzigd beleid, wat overeenkomt met de bestendinging van de huidige financiële inbreng in termen van de toegekende subsidie door de bevoegde minister/het Departement EWI) wat betreft verwachte inkomsten en overeenstemmende bestedingen.

Verder gaat het (ontwerp van) strategisch plan ook uit van de conclusies uit de eigen ex-postzelfevaluatie en de SWOT-analyse en geeft het aan hoe de zwakke/sterke punten kunnen worden weggewerkt/benut. Tevens gaat het uit van de geïdentificeerde opportuniteiten en bedreigingen/uitdagingen en geeft het aan hoe deze maximaal kunnen worden benut/omzeild. In het bijzonder dienen hierbij zowel de regionale, federale, Europese (algemeen maar EDHCP in het bijzonder) als internationale beleids- en onderzoekscontext en -ontwikkelingen in overweging te worden genomen, evenals het systeem perspectief.

Het (ontwerp van) strategisch plan bevat daarnaast ook suggesties tot vereenvoudiging/aanpassingen van de regelgeving, de rapportering aan en opvolging door het Departement EWI in het bijzonder maar ook meer algemeen ten aanzien van de andere betrokken beleidsdomeinen, de governance en aansturing, enz. Er wordt met andere woorden verwacht dat er aanbevelingen geformuleerd worden ten aanzien van het Vlaamse W&I-beleid in het algemeen en het instrumentarium gericht op onderzoek zowel in Vlaanderen als daarbuiten. Hierbij dient dan ook de internationale context in overweging te worden genomen.

Het (ontwerp van) strategisch plan houdt verder ook expliciet rekening met de systeemdimensie en haakt daarom in op de doelstellingenkaders waarin deze systemen zijn ingebed. Meer bepaald wordt hierbij onder meer verwacht dat ITG aangeeft aan welke beleidskaders- en hun doelstellingen zij in de periode 2025-2029 denkt te kunnen bijgedragen. Hierbij wordt in eerste instantie uitgegaan van het Vlaamse W&I-systeem, vervolgens het EWI-beleid, het globale Vlaamse beleid (huidig met bijzondere aandacht voor onderwijs en vorming en voor gezondheid, Visie 2050 en Vizier 2030), de federale en Europese beleidsagenda's (in het bijzonder EDHCP) en de internationale trends en ontwikkelingen en dit specifiek voor wat betreft de daar gedefinieerde doelstellingenkaders.